

TEHTÄVÄNIEKKA

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY:N JÄSENLEHTI
PROCEEDINGS OF THE FINNISH CHESS PROBLEM SOCIETY

N:o 6 / 2013 24.12.2013

F. T. Vance
Dubuque Chess Journal 1892

2 siirron matti (2 #)

TEHTÄVÄNIEKKA

JULKAISIJA/ PUBLISHER:

Suomen tehtäväniekat ry.

Päätoimittaja ja toimituksen osoite /

Editor in chief: Jorma Paavilainen, Avenue de l'Aigle 72, B-1150 Bruxelles, Belgique, e-mail: jorma_paavilainen@hotmail.com

Muu toimituskunta / Editorial staff:

Johan Beijer, Mikael Grönroos, Hannu Harkola, Terho Marlo, Pauli Perkonen, Hannu Sokka, Janne Syväniemi, Henry Tanner

Taitto / Layout:

Painopaikka / Printed in: Picaset Oy, Helsinki 2013

ISSN 2242-3257

Vuositilaus ei-jäsenille 2013: 28 EUR

Subscription fee abroad 2013: 28 EUR

Irtonumerohinta / Single issues: 6 EUR

Osoitteenmuutokset sihteerille! /

Changes of address to the secretary!

Sisällysluettelo

Vuoden suomalainen shakkitehtävä.....	191
Laajeneva Nowotny-perhe I	192
Neal Turner 65 vuotta 19.12.	199
Paha pätkinä 59	199
Tuomio 3# ST 2008–2009	200
Tuomio 3# ST/TN 2010–2011	201
Tuhkasta noussut	203
Joulupata	204
Ratkaisemisen SM-kilpailu	210
ST:n vuosikokous 2014	210
Pari tehtävälän jutelmaa	210
Ensipainokset.....	212
Ratkaisupisteet 2/2013	223
Tehtäväkongressi 2014	223
Kansainvälinen ratkaisukilpailu	223
Summary	224

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY

<http://www.sci.fi/~stniekat/st>

Puheenjohtaja / Chairman:

Jorma Paavilainen, Avenue de l'Aigle 72, B-1150 Bruxelles, Belgique, e-mail: jorma_paavilainen@hotmail.com

Sihteeri / Secretary:

Kari Karhunen, Rukotie 7 B, 00760 Helsinki, e-mail: kkkarhunen@luukku.com

Taloudenhoitaja / Treasurer:

Kenneth Solja, Hansatie 2 A 9, 02780 Espoo. Puh./Tel. 040 529 4096, email: kenneth.solja@gmail.com

Pankkitili / Bank account:

Nordea Ylöjärvi FI34 1443 3000 0418 86

Jäsenmaksu 2013: 25 EUR

Pirkanmaan shakkitehtäväkerho:

Kauko Virtanen, Välimäenkuja 3 D 20, 33430 Vuorentausta.

Puh./Tel. (03) 348 3447

e-mail: kauko.virtanen@tuubi.net

Satakunnan osasto: Veikko Valo, PL 153, 28101 Pori, e-mail: psy@dlc.fi

Turun osasto: Hannu Sokka, Kastuntie 47 B 20, 20300 Turku
email: hannu.sokka@pp.inet.fi

Vaasan osasto: Seppo Praski, Varisselänkatu 16 A 2, 65200 Vaasa

Lahden Tehtäväshakki: Hannu Joentaus, Kunnintie 56, 15560 Nastola

Kannen tehtävästä lisää sivulla 204. / *More about the cover problem on page 204.*

Aineisto seuraavaan *Tehtäväniekka*-lehteen 24.2.2014 mennessä.

Vuoden suomalainen shakkitehtävä

Sääntöjensä mukaan yhdistys nimeltä Suomen tehtäväniekat edistää tehtävashakin harrastusta Suomessa. Tätä tavoitetta kohti voi kurkottaa monin tavoin. Jokaisella on varmaan oma mielipiteensä ja käsityksensä siitä, miten tässäkin asiassa kannattaa toimia.

Ajatukset toiminnasta ja sen kehittämisestä voi joko toteuttaa itse tai sitten esittää ne yhdistyksen johtokunnalle. Joskus oma apu on paras apu, joskus toiminta vaatii yhdistyksen. ST:n johtokunta yrittää tietysti parhaansa mukaan toteuttaa säännöissä määritettyä tavoitetta. Jotkut ehdotukset saavat vastakaikua, jotkut eivät. Tämä on toivottavasti ymmärrettävää, ajatuksen keksijästä ja esittäjästä hyvä idea ei välttämättä innosta johtokuntaa. Mutta joskus tulee ehdotus, joka ei herätä vähäisintäkään vastustusta. Näin kävi loppuvuonna, kun Kari Valtoselta saapui esitys valita vuoden suomalainen shakkitehtävä.

Kuten esityksessä mainittiin, niin vastavia tunnustuksia on olemassa, esimerkkinä kansainvälisen tehtävashakkiliiton (WFCC) valitsema Vuoden lopputehtävä. Kansallisista tunnustuksista mieleen nousee ensiksi Brian Harley -palkinto, joka on brittiläiseen kansainyhteisöön kuuluvan laatijan Iso-Britanniassa julkaisemille tehtäville. Toinen esimerkki on Norman MacLeod -palkinto, joka on näyttävimmälle ja omaperäisimmälle tehtäville, joka on julkaistu *The Problemist*-lehdessä. Britit jakavat palkintonsa kahden tai useamman vuoden jaksoissa.

Suomessa tällaista tunnustusta ei liene aikaisemmin ollut, mutta nyt on: Suomen tehtäväniekat ry julistaa kilpailun Vuoden suomalaisen shakkitehtävän arvosta Suomesa asuville tai Suomea edustaville laatijoille. Jokainen laatija saa osallistua kilpailuun korkeintaan kolmella tehtävällä, jotka voivat

olla mitä tehtävätyyppejä tahansa. Yhteistehdävät lasketaan laatijan osuuden mukaisesti, puolet – kolmasosa – neljännes jne. Tehtävä osallistuu julkaisuvuotensa mukaiseen kilpailuun, vuonna 2013 julkaistut tehtävät siis kilpailuun tittelistä Vuoden 2013 suomalaisen shakkitehtävä.

Ehdokkaat on lähetettävä viimeistään 31.1.2014 yhdistyksen sihteerille, yhteystiedot 2. kansisivulla. Vuoden suomalaisen shakkitehtävän päättää yhdistyksen johtokunta tai johtokunnan valtuuttama(t) henkilö(t). Menestystehtävä julkaistaan yhdistyksen hallinnoimilla julkaisupaikoilla eli jäsenlehdessä *Tehtäväniekka*, facebook-sivulla ja ST:n kotisivuilla internetissä. Mahdollisia muita julkaisupaikkoja ovat *Suomen Shakki*, lehtien shakkipalstat, kerholehdet jne. Valittu tehtävä julkaistaan yhdistyksen vuosikokouksessa, joka tänäkin vuonna on helmikuun lopussa. Katso sisäsivuilta kutsu vuosikokoukseen ja osallistu!

Vuoden viimeinen *Tehtäväniekka* sisältää tuomioita ja artikkeleita, syvällistä pohdintaa ja hieman joulumielistäkin tekstiä. Tietotekniikan petettyä eli päätoimittajan tietokoneen emolevyn rikkouduttua osa lehteen tarkoitettusta aineistosta, esimerkiksi kertomus syyspäivistä, siirtyvät seuraavaan lehteen. Onneksi nämä ongelmat alkavat olla voitettuja ja vuosikerta 2013 on saatu onnellisesti kasaan. Tämän jälkeen on aika suunnata katset kohti vuotta 2014, joka alkaa perinteiseen tyyliin kansainvälisellä ratkaisukilpailulla 26.1.2014. Paikka on Shakkiaareena Helsingissä, aloitusaika klo 12. Tervetuloa!

Kaikille lukijoille kiitos päättyneestä vuodesta ja onnellista vuotta 2014!

Jorma Paavilainen

Laajeneva Nowotny-perhe I

Tšekki Antonin Novotný (1827–1871) tuli tehtävämääntäjäksi julkaisemallaan tehtävällä 1, joka esittää hänen nimikkoteemaansa: 1.Rg3! (2.Re2#) Te8 2.Tbc2 (3.T2c4#) Lxc2 3.Rfe4 (4.Lc3#) Txe4/Lxe4 4.Rf5/Re2#. Harvinaisen onnistunut lähtölaukaus: sotilaaton asu, mL:n kriittinen kyyditys ja lopuksi katko, jota nykyään nimitettäisiin ihanne-Nowotnyksi: valkean teemasiirtoa 3.Rfe4! ei seuraa teemalle tyypillinen kaksoisuhkaus, vaan katkoja hyödyntävät matit syntyvät vasta, kun musta lyö teemaruutuun e4. Nowotнын perusmuodossaan voisi määritellä näin: ”Nappula siirtyy vastustajan kahden erikulkuisen linjanappulan leikkauspisteeseen synnyttämien yleensä molempia katkoja hyödyntävän kaksoisuhan.” Edellä olevassa tehtävässä määritelmän ”kaksoisuhkaus” toteutuu vain, jos musta lyö leikkauspisteeseen, ja teema eri muodoissaan saa niin erityyppisiä ilmenemismuotoja, ettei kattavampaa teemamääritelmää kannata yrittää.

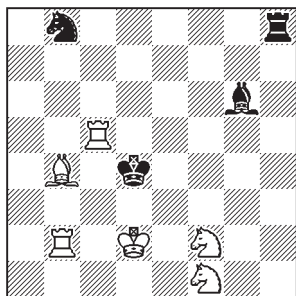
Turevskin tietokannassa (ja eräässä toisessa arvovaltaisessa lähteessä) laatijan nimi on yllä olevassa tšekkiläisessä asussa, mutta

kaikissa muissa kohtaamissani lähteissä se annetaan muodossa Anton Nowotny. Mistä siis on kysymys? Yksi selitys on, että laatija on lähteissä ilmoittanut nimensä ”saksalaisessa” muodossa jo senkin takia, että hän julkaisi valtaosan töistään saksankielisissä lähteissä. Lisäksi Keski-Euroopassa saksa oli valtakieli. Antonin Novotný olisi äännetty väärin: v-kirjain olisi äännetty f-äänteenä, ja lopun ý heittomerkkeineen (= pitkä voakaali) olisi ollut käsittämätön. Novotný oli luultavasti varattu kotikäyttöön, ellei sitten perhe ollut jo saksalaistanut nimeään. Jälkimmäinen vaihtoehto on todennäköinen, sillä vaikka kansallisuudeltaan Nowotny oli tšekki, kansalaisuudeltaan hän oli itävaltalainen. Näille pohdinnoilleni en ole kuitenkaan saanut raudanlujaa tukea mistään aikalaislähteestä.

Nowotny laati enimmäkseen 3- ja monisiirtoisia tehtäviä, mutta yksinkertaisimmillaan idean voi tietysti esittää 2#-muodossa. Tehtävä 2, joka on tuttu artikkelistani ”Kaksisiirtoisen synty ja varhaiskehitys” (*Tehtäväniekka* 1/2013, s.18-28): 1.Lf7! (2.Tf4/Rb3#) 1...Lxf7 2.Tf4#, 1...Txf7 2.Rb3#,

N01. Anton Nowotny

Leipziger Illustrierte Zeitung
29.4.1854

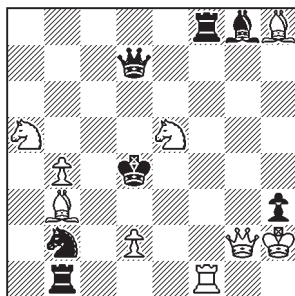

3#

6+4

N02. Alfred Kempe

Chess Player 1853

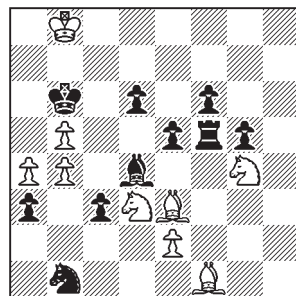

2#

9+7

N03. Adolf Bayersdorfer

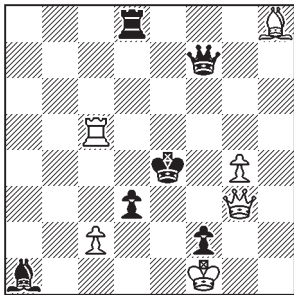
British Chess Assoc. Ty 1866

5#

9+10

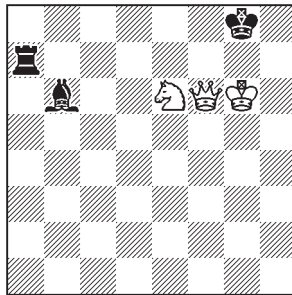
N04. Hugh J. Menzies
Westminster Papers 1878

2#

6+6

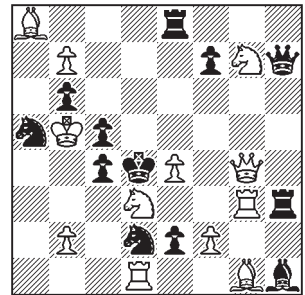
N05. Niels Høeg
Eskilstuna Kuriren 1937

2#

3+3

N06. Mihail Barulin &
Leonid Isajev
De Problemist 1929

2#

12+12

1...Dxf7 2.Rac6#, 1...Dd5 2.Dxd5#. Kaksi temaattista lyöntiä f7:ään, kaksi täyspuolustusta, jotka nimensä mukaisesti torjuvat molemmat temaattiset uhat.

Nowotнын alkuperäistä ideaa, jossa ainakin toinen teemanappula kyyditään kriittisen ruudun yli, kehitettiin edelleen eteenpäin tehtävässä 3: 1.Lg1! (2.Re3) Lxg1 2.e4 (3.Rb2,Rdf2,Rf4Rc5,Rdx5) Txf1 3.Rdf2 (Nowotny) Lxf2/Txf2 4.Rxf6/Re3 ja matti seuraavassa siirrossa.

Mitään muuta mullistavaa ei Nowotnytematiikassa juurikaan tapahtunut 1800-luvulla, pieniä edistysaskeleita siellä täällä. Niistä olkoon esimerkkinä 4, jossa on pakoruudun antava alkusiirto ja ihanne-Nowotny: 1.Ld4! (2.De3#), 1...Kxd4,Df3 2.De5#, 1...Txd4 2.Te5#, 1...Lxe5 2.cxd3#, 1...Df4 2.Dxd3#. Samantapaisen työn hiukan kevyemmin laati Godfrey Heathcote vuonna 1891 (1. p. *English Mechanic* 1891)

Teemasta kuin teemasta pyritään aina laatimaan taloudellisuusennätyksiä. Viisinappulaista miniatyyriä 5 ei perus-Nowotnyssa kaiketi käy alittaminen: 1.Rc7! (2.Dd8,Dg7#), 1...Txc7 2.Dd8#, 1...Lxc7 2.Dg7#.

Latvialainen Nowotny määrittellään näin: ”Mustan teemanappuloiden leikkauspiste on [jo alkuasemassa] valkean nappulan miehit-

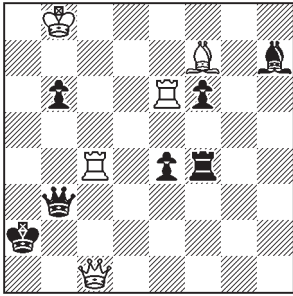
tämä. Alkusiirron synnyttämän kaksoisuhan voi vain eritellä lyömällä leikkauspisteeseen”. (Degener, 255). Jos pidetään kiinni siitä, että alkusiirto synnyttää kaksoisuhan, tehtävä 6 lienee ensimmäisiä ellei ensimmäinen, joka esittää puhtaan latvialaisen Nowotнын: 1.b8R! (2.f4,Dd7#) 1...Lxe4 2.f4#, 1...Txe4 2.Dd7#, 1...Rxe4 2.f3#, 1...Dxe4 2.Rf5#, 1...Rc6[b7] 2.R[x]c6#. Muut lyönnit e4:ään ovat tyypillisiä Schiffmannpuolustuksia.

Kirjallisuudessa esiintyy myös norjalainen Nowotny, jonka määritelmä on sama kuin latvialaisen, mutta en yrityksistäni huolimatta ole löytänyt nimityksen alkuperää saati jotakin eroa teemojen välille.

Seuraavana Nowotny-muunnoksena päivän valon näki suomalainen Nowotny, jonka tuttu kantatehtävä on 7: 1.Te~? (2.Ta4,Tc2#) e3! 1.Te4! (2.Ta4,Tc2#), 1...Lxe4 2.Ta4#, 1...Txe4 2.Tc2# (1...Dxc4 2.Lxc4#). Se poikkeaa muusta Nowotny-perheestä oleellisesti siten, että puhtaimmillaan se on looginen 2#-sommitelma: ”Koetelmassa valkean teemanappulan luoman kaksoisuhkauksen musta kumoo avaamalla samanaikaisesti T:nsä ja L:nsä linjan. Ratkaisussa valkea lyö linjat avaavan nappulan.” Linjat avaava ja lyötävä nappula on yleensä ms lähinnä esteettisistä syistä.

N07. Pentti Sola

Hufvudstadsbladet 28.2.1934

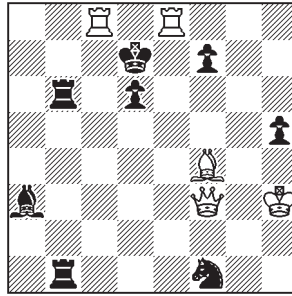

2#

5+7

N08. Pentti Sola

3. palk. Suomen Shakki 1935

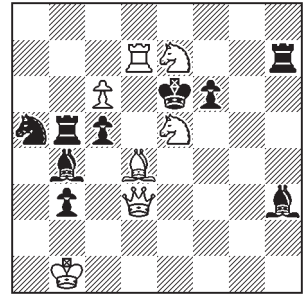

2#

5+8

N09. Osmo Kaila

1. palk. Suomen
Tehtäväniekat 2. TT 1935

2#

7+9

Teeman keksijältä on peräisin myös suomalaisen ihanne-Nowotny (tehtävä 8) jossa teemamatit syntyvät vasta mustan lyödessä valkean uhrinappulan: 1.Le3? (2.Dxf7,Df5#) d5! 1.Lxd6! (2.Tcd8#), 1...Txd6 2.Dxf7#, 1...Lxd6 2.Df5# (1...Kxd6 2.Dd3#).

Se, että kyseessä on ihannetapauksessa looginen sommitelma, jää helposti huomiota vaille, mistä jo oikeastaan tehtävä 8 on esimerkki! Ihanne olisi, jos vL:n koetelmasiirto olisi mielivaltainen, eli vain tuluuudulla olisi merkitystä, mutta tehtävässä 8 vL:n koetelma tuluuuduksi kelpaa vain ruutu e3, sillä muutoin musta voi torjua sen myös siirroilla 1...Tb3! ja 1...Te1! Temaattista kokonaisuutta hämärtää entisestään se, että 1...d5! toimii kumouksena myös siksi, että se raivaa mK:lle pakoruudun d6, ei vain siksi, että se avaa mustan teemalinjat. Laadin tästä tehtävästä aikoinaan version (ST 3/2005, s. 137, tehtävä V), jossa muutokset -mTb1, +mRa8 (koetelma 1.Lg3? d5!) hiukan terävöittävät alkuperäisen tehtävän logiikkaa.

Tehtävä 9 on kiistanalaisempi esimerkki: 1.L~? c4! 1.Lxc5! (2.Dd5,Dd6#), 1...Lxc5 2.Dd5#, 1...Txc5 2.Dd6#, 1...Lf5 2.Dxf5#, 1...fxe5 2.Dg6#, 1...Kxe5 2.De3#, 1...Txe7 2.Txe7#. Jos leikitään, että koetelmassa vL jää ilmaan roikkumaan, niin myös siirto 1...Txe7! kumoaa sen, sillä vain c5:stä käsin vL voi tukea mattia 2.Txe7#. Toisaalta

L:n yhden tekevät siirrot 1.La1[b2,c3]? ovat puhtaita, sillä silloin 1...Txe7 2.Td6# jopa matinmuutoksin. Ongelmasta päästään, jos koetelmaksi kirjoitetaan esim. 1.La1? Mutta 1.Le3[f2,g1]? eivät käy. Hiukan klappia, siis, mutta on pahempaa nähty – ja nähdään.

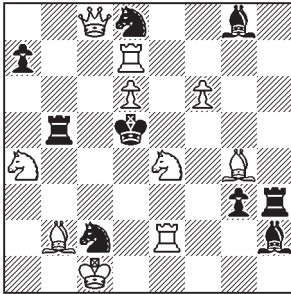
Entäpä samoissa karkeloissa 2. palkinnon saanut tehtävä 10? 1.Re~? (2.Lf3,Te5#) g2! 1.Rd2? (2.Lf3,Te5,Dc4#) Re3! 1.Rxg3! 1...Lxg3 2.Lf3#, 1...Txg3 2.Te5#, 1...Re3 2.Td2#, 1...Rc6 2.Dxg8#, 1...Tc5,Txb2 2.D[x]c5#, 1...Rd4 2.Rc3#. Kokonaisuus tekee hiukan levottoman vaikutelman tehtävän sisältämien erityyppisten haittojen vuoksi, mutta yksi kysymys tässä yhteydessä liittyy jatkettuun hyökkäysiirtoon 1.Rd2? ja sen synnyttämään kolmoisuhkaan. Kuten aiemmin jatketusta hyökkäyksestä kirjoittaessani totesin mielipiteenäni, jatkatussa hyökkäyksessä saa olla lisäuhkauksia, kunhan yksikin alkuperäisistä uhkauksista pysyy mukana, joten kolmas uhkaus tässäkin ei riko loogista kokonaisuutta, vaan joku voisi pitää sitä jopa mukavana lisänä.

Suomalainen Nowotny oli yhtenä teemana vuoden 1938 maaottelussa Romania–Suomi, jossa 2. sijalle päätnyt, minulle tuntemattomaksi jääneen laatijan 11 on temaattisesti selkeä esitys: 1.L~? (2.Db3,Db5#), 1...e3! 1.Lxe3! (2.Db3,Db5#), 1...Lxe3 2.Db3#, 1...Txe3 2.Db5#, 1...Dxc6 2.Lf7#,

N10. Leo Valve

2. palk. Suomen

Tehtäväniekat 2. TT 1935

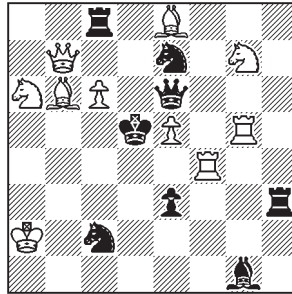

2#

10+9

N11. Viljo Salminen

2. sija Suomi-Romania 1938

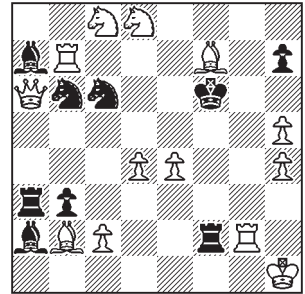

2#

10+8

N12. Erkki Heinonen

1. palk. Aseveli 1943

2#

13+9

1...Txc6[Tb8] 2.Rc7#, 1...Dxe5 2.Dd7#, 1...Rd4 2.Txd4#. Tässä mustan toisena teemana on Nietvelt-puolustukset c6:ssa, jota täydentää hyvin kolmas kiinnitysmuunnelma 1...Dxe5. Yksi moite kohdistuu tarpeettomaan duaaliin 1...Ra3 2.Rb4,Td4#, jonka saisi helposti pois: +msa3. Tietysti voi moittaa sitä, että tässäkin tehtävässä vL ei voi siirtyä mielivaltaiseen ruutuun puolustusten 1...Rd4/Rb4+ takia, joten lisämuokkaus olisi taas hyödyksi.

Seuraava edistysaskel elinvoimaiseksi osoittautuneessa suomalais-Nowotnyssa oli Schneiderin katko, jonka isä oli Johann Bernhard Michael Schneider (1905–1984), jonka laadintaura kesti lähes 60 vuotta. Schneiderin katkojen prototyyppi ilmestyi 23.12.1942 *Kölner Zeitung* -lehdessä. Teeman yksi mahdollinen määritelmä voisi kuulua: ”Jatketussa hyökkäyksessä valkea uhkaa kahta mattia, jotka musta torjuu avaamalla sotilaalla kahden erikulkuisen nappulan linjan, kuten suomalaisessa Nowotnyssa. Jatketuilla hyökkäyssiirroillaan valkea katkoo mustan suojauslinjat etukäteen, mutta siirrot kumoutuvat johonkin valkean alkusiirron aikaan saamaan haittaan. Ratkaisussa valkea lyö leikkauspisteessä olevan sotilaan, eikä musta voi leikkauspisteeseen lyömällä torjua kuin kulloinkin toisen kaksoisuhkauksista.”

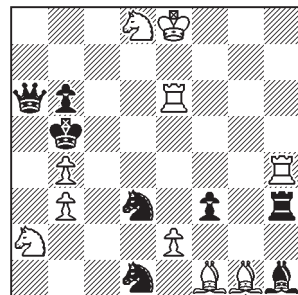
Suomalaiset tarttuivat tähän ideaan nope-

asti, ja tehtävässä **12** esiintyykin Schneiderin katko yhdellä teemalinjalla peräti kolme kertaa: 1.Lf-? (2.Tf7,Txf2#) bxc2! 1.Le6? Rd7! [2.Dxc6?], 1.Ld5? Re7! [2.d5?], 1.Lc4? Tf1+! [2.Dxf1?], 1.Lxb3! (2.Tf7,Txf2#), 1...Txb3 2.Tf7#, 1...Lxb3 2.Txf2#, 1...Rd7 2.Dxc6#, 1...Re7 2.d5#, 1...Tf1+ 2.Dxf1#, 1...Rxd4 2.Lxd4#, 1...Re5 2.dxe5#. Puolikiinnitys, valkopatteri ja hankalat kumoukset tekevät tehtävästä mutkikkaan ratkaistavan.

Valven **13** esittää Schneiderin katkot molemmilla teemalinjoilla: 1.e~ 2.f2! 1.e3? Dc8! [2.Txb6?] 1.e4? Re3! [2.Rc3? Kxb4!], 1.exf3! (2.Lxd3,Te5#), 1...Lxf3 2.Lxd3#, 1...Txf3 2.Te5#, 1...Dc8 2.Txb6#, 1...Re3 2.Rc3#. Teemaksi yleensä mainitaan myös

N13. Leo Valve

3. palk. Schackvärlden 1944

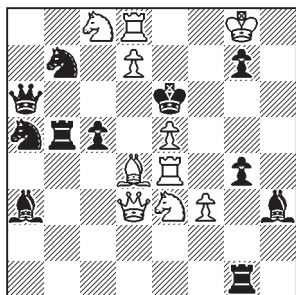

2#

10+8

N14. Matti Myllyniemi

4.–5. palk. *Die Schwalbe*
1971

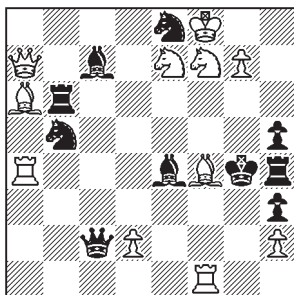

2#

10+11

N15. Alfreds Dombrovskis

Revista de Sah 1958

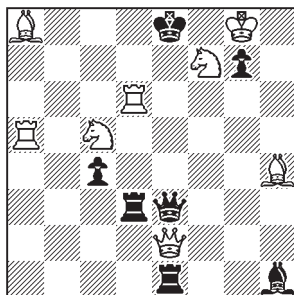

2#

11+10

N16. Michael Lipton

1. main. *Probleemblad* 1966

2#

8+7

albino, ja onkin makuasia, haluaako ensimmäiseksi koetelmasiirroksi antaa 1.exd3? (2.d4,Te5#), joka täydentäisi albinon, vai 1.e~? (2.Lxd3,Te5#). Die Schwalbe järjesti tuoreeltaan 66. teematurnauksensa Schneider-katkoista.

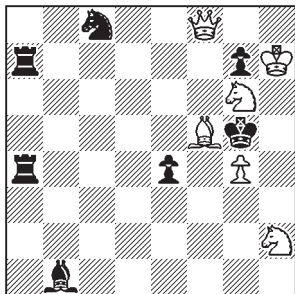
Suomalaisesta Nowotnysta on laadittu vuosikymmenten saatossa paljon, myös itse- ja apumatteja (!), joten teemasta saisi helposti oman artikkelinsa. Nyt tyydyn päättämään katsaukseni suomalaisen Nowotнын kahdennukseen, jonka teki ilmeisesti ensimmäisenä Matti Myllyniemi tehtävällä 14, jossa logiikka ja muoto ovat kohdallaan: 1.L~? (2.Dd5,Te8#) c4! 1.Lxc5? 1...Lxc5 2.Dd5#, 1...Txc5 2.Te8#, 1...Dd6!, 1.T4~? (2.Df5,Dg6#) gxf3! 1.Txg4! 1...Txg4 2.Df5#, 1...Lxg4 2.Dg6#. Konstruktion nerokkuus ilmenee mm. siinä, että vL:n mielivaltaisiin siirtoihin 1.Lc3,Lb2 ja 1.La1? mustan kumousyritystä 1...Dd6 seuraisi 2.exd6#, mikä ei olekaan enää mahdollista 1.Lxc5?:n jälkeen. Matti ei ole ainoa suomalainen, joka on laatinut teemasta kaksinkertaisen esityksen. Välihuomautuksena mainitsen, että 1970-luvulla Suomen Shakissa julkaistiin suomalaisen Nowotнын locuksia nappulaminiemien, eli piti laatia mahdollisimman vähänappulaisia 2#-tehtäviä, joissa Nowotny-piste sijaitsi tietyllä etäisyydellä (tiettyssä pisteessä) suhteessa mK:een. Minulla ei ole

lehdien ko. numeroita hallussani, mutta jos teillä on, kannattanee vilkaista.

Sitten onkin esittelyvuorossa romanialainen Nowotny, joka määrittellään näin: ”Alkusiirto katkaisee T:n ja L:n linjat uhaten kahta mattia, jotka hyödyntävät katkoja. Musta torjuu molemmat matit lyömällä uhrautuvan valkean nappulan. Näitä puolustuksia seuraavat uudet matit, jotka hyödyntävät vuorollaan kumpiakin katkoja.” Koneistoja, joilla tämä efekti saadaan aikaan, ei ole kovin monta. Tehtävä 15, joka saattaa olla teeman ensiesityksiä, käyttää hyväkseen yhtä koneistotyyppeä, jossa mustan teemanappulat veräjäivät valkean linjoja: 1.Ld6! (2.Tf4,Lc8#), 1...Txd6 2.Dg1#, 1...Lxd6 2.Dd7# (1...Dxd2 2.Lc8#, 1...Rbxd6 2.Le2#, 1...Rexd6 2.g8D,T#). Romanianlaisessa Nowotnyssa on oleellista, että myös alkusiirtoa seuraa kaksoisuhkaus. Yksiuhkaussisia löytyy kyllä jo 1800-luvulta, mm. Sam Loydilta. Toinen koneistotyyppi on sellainen, jossa musta lyödessään teemaruutuun samalla jättää yhden mattiruudun suojatta.

Englantilainen Nowotny on englantilais-problemisti Michael Liptonin (1937) ristimä ja kaiketi 1960-luvulla myös keksimä teema, joka kuuluu lyhykäisyydessään: ”Valkea nappula uhrautuu kahden samankulkuisen (D/T tai D/L) mustan nappulan leikkauspisteessä. Syntyvän kaksoisuhkauksen musta

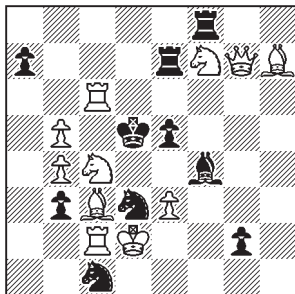
N17. Dieter Müller
Mat 5/1974

2#

6+7

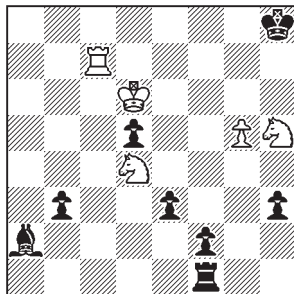
N18. Aleksandr Zygaltov &
S. Hatšaturov
64 1978

2#

11+10

N19. Ado Kraemer
Schachspiegel 1948

3#

5+8

erittelee teemanappuloiden lyönneillä leikkauksipisteeseen.” Yleensä teema esitetään niin, että mD on kiinnitetty, kuten tehtävässä 16, joka lienee teeman ensiesityksiä: 1.Le4! (2.Ta8,Te6#), 1...Dxe4 2.Ta8#, 1...Lxe4 2.Te6#. Tehtävän sijoitukseen on varmaan vaikuttanut positiivisesti lisämausteena oleva Nowotny-houkutus 1.Ld5? (2.Ta8,Td8#) g5! Erään tietokannan mukaan tehtävässä esiintyy vielä temaattinen houkutus 1.Re4? (2.Te5,Lc6#), 1...Lxe4 2.Te5#, 1...Dxe4 2.Lc6#, 1...Dc5[b6,a7,h3] 2.Rf6#, 1...Txd6!, eli laatija on puristanut 15 nappulasta oikein Nowotny-runsaudensarven! Siihen nähden tehtävän sijoitus lähdelehdin vuosikilpailussa tuntuu perin alhaiselta.

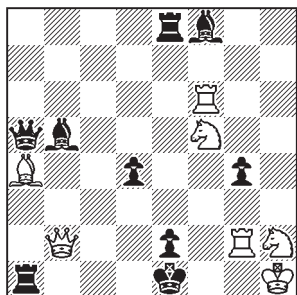
Suomalainen vale-Nowotny kertoo jo nimellään, että normaalista teemaesityksestä ei ole kysymys. Udo Degener määrittelee teeman näin: ”Mikään koetelma ei kumoudu suomalaiseen avaukseen. Mustan katkonappulan lyönti ei johda tulokseen, vaan valkean teemanappulan toinen siirto. Kussakin vaiheessa valkealla on kaksoisuhkaus. Mustan molempien linjanappuloiden avaus torjuu uhkauksen, mutta mahdollistaa uuden matin.” (Degener, 150). Tehtävä 17 havainnollistaa, mistä on kysymys: 1.Lxe4? (2.Df4,Df5#) Tf7! 1.Ld7! (2.Df4,Df5#), 1...e3 2.Rf3#.

Olen esitellyt Nowotny-perhettä kronologisessa järjestyksessä senkin vuoksi,

että jotkut uudet keksinnöt edellyttävät vanhempien esitysten tuntemista. Ne ovat usein kahden teeman synteesejä, kuten 18, joka on esimerkki azerbaidžanilaisesta Nowotnysta, joka on lyhyesti määritelty ”suomalaisen ja romanialaisen Nowotny synteesi”. Tehtävässä aihetta on käsitelty melko vapaasti, sillä teemanmukaisen koetelman tekee eri nappula kuin oikean alkusiirron: 1.Dg6? (2.Dd6,De4#), kumous 1...e4! Sitten ratkaisu 1.Lxe5! (2.Td6,Dxg2#), 1...Txe5 2.Td6#, 1...Lxe5 2.Dxg2#, ja romanialainen Nowotny esiintyy houkutuksessa 1.Rfxe5? (2.Td6,Dxg2#). 1...Txe5 2.Dd7#, 1...Lxe5 2.e4#. ”Normaaliesityksessä” romanialainen ja suomalainen Nowotny esiintyvät sisäkkäin, samassa muunnelparissa, mutta kiinnostava tulkinta joka tapauksessa.

Olemassa kaksikin ennako-Nowotnya, joista kuitenkin tehtävä 19 kantaa myös nimeä saksalainen Nowotny, ja se on looginen 3#-idea. ”Valkealla on kaksi koetelmaa, jotka musta pystyy torjumaan siirtymällä L:llä tai T:lla teemalinjoille. Esitoimellaan valkea katkaisee teemalinjat ennakolta siirtymällä nappulallaan niiden leikkauksipisteeseen. Mustan teemanappulat pyrkivät vuoron perään siirtymään voidakseen lyödä leikkauksipisteeseen, jolloin valkea voi valita sen mattisuunnitelman, jota kyseinen musta nappula ei pysty torjumaan.” 1.g6? (2.Tc8#)

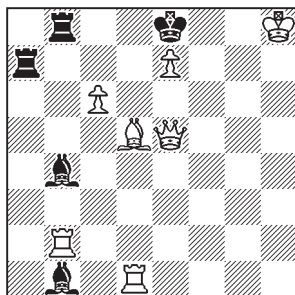
N20. Baldur Kozdon
4. palk. *Schach* 1983

2#

7+9

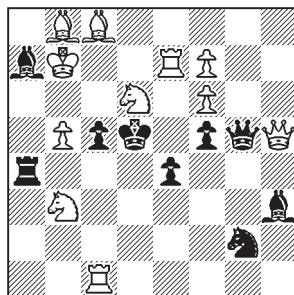
N21. Rauf Aliovsadzade & Mecnun Vahidov
Revista Română de Șah 1980

2#

7+5

N22. Kari Valtonen
C7730 *The Problemist*
VII/1982

2#

11+9

Tc1! 1.Rf6? (2.Th7#) Lb1! 1.Rc2! (2.g6,Rf6), 1...Lb1 2.g6 ~ 3.Tc8#, 1...Tc1 2.Rf6 ~ 3.Th7#.

Toinen ennakko-Nowotny on 2#-teema: ”Valkean ensimmäinen siirto miehittää mustan L:n ja T:n leikkauspisteen, mutta ei hyödynnä katkoa synnyttääkseen Nowotnytyyppisen kaksoisuhkauksen. Valkea hyödyntää katkot vasta mustan teemapuolustusten jälkeen.” (Degener, 464). Tehtävä 20 on selkeä esimerkki: 1.Re7! (2.Tg1#), 1...Da7[b6] 2.Db4#, 1...Lc6 2.Dxe2#.

Azerilaislaatiijat näyttävät tehtävällä 21, mikä on bakulainen Nowotny, joka on latvialaisen ja romanialaisen Nowotнын synteesi: 1.Tf1? (2.Lf7,Tf8#), 1...Txe7 2.Dxb8#, 1...Lxe7 2.Txb8#, 1...Lf5!; 1.Dg7! (2.Df8,Df7#), 1...Lxe7 2.Lf7#, 1...Txe7 2.Dg8# (1...Lc3 2.Txb8#). Esitys jää vähän vajaaksi siinä mielessä, että latvialaisessa osassa ei mattisiirroissa hyödynnetä katkoja e7:ssä, mutta se voi tässä teemassa olla sallittua.

Myös teoriassa englantilais-suomalainen Nowotny on mahdollinen, mutta koska en (vieläkään) ole sellaista nähnyt, ajattelin aikoinaan tehtävällä 22 täyttää tämän aukon: 1.Re8? (2.Le6,Te5#), 1...Dxf6 2.Rxf6#, 1...f4! 1.Rc4? 1...f4 2.Dd1#, 1...Dxf6! 1.Rxf5! (2.Le6,Te5#), 1...Dxf5 2.Le6#, 1...Lxf5 2.Te5#, 1...Dxf6 2.Re3#, 1...Lxb8 2.Txc5#. Suurin temaattinen puute on tietysti mielivaltaisen houkutusiiiron puuttuminen, ja

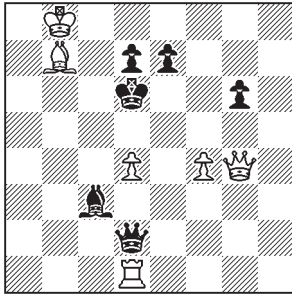
muutenkin jäi vähän semmoinen olo, että aiheesta olisi saanut revityksi enemmän irti.

Englantilas-latvialaista Nowotnya esittää meredith-muodossa 23: 1.Dg5! (2.De5, Dd5#), 1...Dxd4 2.De5#, 1...Lxd4 2.Dd5# (1...Ke6 2.Dxg6#, 1...e6 2.Dc5#). Siisti perussuoritus.

Puolitetun Nowotнын voisi määritellä vaikka seuraavasti: ”Alkusiirroissa valkea siirtyy kahden erikulluisen mustan nappulan leikkauspisteeseen, mutta uhkaa hyödyntää vain toisen katkoista, sillä alkusiirron sisältämän haitan vuoksi toisen katkon hyödyntäminen ei käy päinsä.” Tehtävä 24 esittää aiheen peräti 4-kertaisesti: 1.Rfe3? (2.Rc3#[Rd4?]), 1...Txe3 2.Db8#, 1...axb4! 1.Rde3? (2.Rd4#[Rc3?]) Txb4! 1.Te3? (2.Rd4#[Rc3?]) Dxg4! 1.Le3! (2.Rc3#[2.Rd4?]), 1...Lxe3 2.De2#. Toisen temaattisen uhan estää Suškov-uhkauduualinvälttö, joka perustuu sekä toisen uhkanappulan siirtymiseen 1. siirroissa että teemalinjan katkoon.

Joltistakin sukua edelliselle on yksiuhkauskainen Nowotny: ”Nowotny, joka uhkaa vain yhtä mattia katkottujen mustien nappuloiden vaikutuspiirissä. Mustan lyödessä katkonappulan seuraavat uudet matit, jotka hyödyntävät kulloinkin jäljelle jäävää katkoa” (Degener, 128). Yllättävän vanha esimerkki 25 havainnollistaa, mistä on kysymys: 1.e4! (2.Lf1#), 1...Txe4 2.Lg4#,

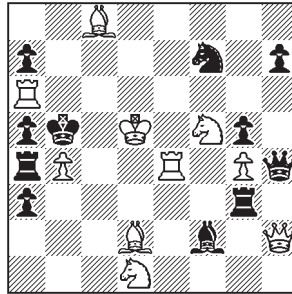
N23. **Torsten Linß**
Le Courier des Échecs 1984

2#

6+6

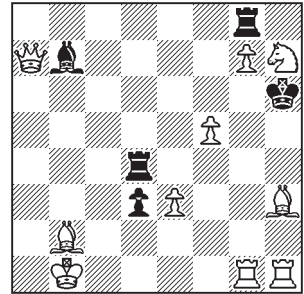
N24. **Wieland Bruch**
 3. palk. *Bulletin Problemistic*
 1999

2#

10+11

N25. **Abram Ryrahovskij**
Šahmatnyj Listok IX/1930

2#

10+5

1...Lxe4 2.Lg2#. Mikä on ero puolitetuun Nowotnyyn? Valkea uhkaa mattia, joka paradoksaalisesti hyödyntää molempia katkoja olematta silti varsinainen temaattinen matti, puolitetussa Nowotnyssa mattiuhkaus on temaattinen, mutta hyödyntää vain toista temaattista katkoa. Ehkä eron voisi kuvailla toisinkin.

Nowotny-perhe osoittautui laajemmaksi, kuin arvasinkaan, joten aihe vaatii vielä jatkokeskittelyä. Siinä perehdyn eri Nowotny-

ennätyksiin ja teeman 3- ja 4-siirtoistulkintoihin sekä joihinkin teoreettisiin näkököhtiin. Seuraavana siis vuorossa Laajeneva Nowotny-perhe II.

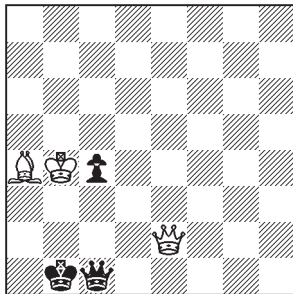
Paha pähkinä 59

Pisinsiirtoiset tuntuvat olevat aika vaikeita – tämä varmasti osoittautui sellaiseksi syyspäivillä.

Maximummer problems seem to be quite tough – this one certainly proved to be at the Autumn Meeting.

Neal Turner 65 vuotta 19.12.

Harri Hurme
 omistususenipainos Neal Turner 65 v

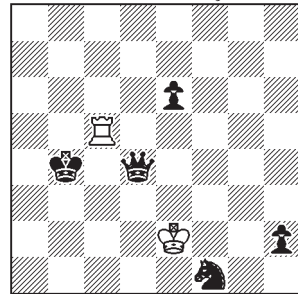

5#

3+3

1.Lb3! 1.- Db2 2.De4+! Ka1 3.Dh1+! Dbl 4.Da8+ Kb2 5.Da3#,
 1.- cxb3 2.Kxb3 Da3+ 3.Kxa3 Kc1 4.Kb3
 6 nappulaa, 5 siirtoa – yhteensä siis 6 5.

Wolfgang Pauly
Revista Română de Şah 1933

i#4

pisinsiirtoinen 2+5

Ratkaisu / Solution to Paha pähkinä 58:
 1.Kg4! Dxe5 2.Td3+ exd3 3.Dc1+ Kd4
 4.Dc4+ Kxe3 5.Df4+ Dxf4#.

Vuosikilpailutuomio 3-siirtoiset mattitehtävät / Informal Tournament Threemovers Suomen Tehtäväniekat 2008–2009

tuomari/judge: Hans Gruber

Työskennellessäni pidemmän aikaa Turun yliopistossa vuoden 2013 alussa minulla oli tilaisuus osallistua Suomen Tehtäväniekkojen kevätpäiville 2013, mistä nautin suuresti. Keskustellessani Mikael Grönroosin kanssa selvisi, että hän edelleen kaipasi tuomareita 3-siirtoisiin mattitehtäviin *Tehtäväniekka/Suomen Tehtäväniekat* -lehteen. Otin ilolla vastaan pyynnön tuomita kolme kilpailua 2008/2009, 2010/2011 ja 2012/2013.

Tämä vuodet 2008 ja 2009 käsittävä tuomio on ensimmäisenä listalla. Vain pieni määrä kolmisiirtoisia julkaistiin sinä aikana. Kaikki tehtävät (3260, 3261, 3264, 3291, 3292, 3349 ja 3374) olivat tutkimisen arvoisia. Ne tarjosivat mukavan koosteen teemoista ja monimuotoisuudesta. Kiitokset ja onnittelut Harri Hurmeelle, joka onnistui korjaamaan suurmestari Matti Myllyniemen tehtävän, joka oli valittu FIDE-albumiin.

During a longer stay at Turku University in the beginning of the year 2013 I had the opportunity to attend the spring meeting of the Finnish chess problemists which I enjoyed a lot. Talking with Mikael Grönroos I learned that he was still looking for judges

for some awards in the threemover section of Tehtäväniekka resp. Suomen Tehtäväniekat. I gratefully accepted his invitation to judge the three tournaments 2008/2009, 2010/2011, and 2012/2013.

This award is the first on the list, covering the years 2008 and 2009. Only a small number of threemovers was published during this period. All seven problems (3260, 3261, 3264, 3291, 3292, 3349, 3374) were worth studying. They provided a nice variety of themes and of complexity. I retain two of them (a good percentage!) in this award. 3264 has its own merits beyond this tournament: Thanks and congratulations to Harri Hurme who managed to correct a problem by the late grandmaster Matti Myllyniemi which had been selected for the FIDE-Album.

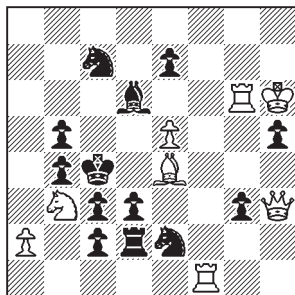
Palkinto/Prize: Zoltan Labai (HUN), 3261, *Suomen Tehtäväniekat* 9.4.2009

1.Lg2! (2.Dh4+ Rd4 3.Dxd4#; 2.- Rf4 3.D,Txf4#) 1.- Rd4 2.Tf4 (3.Txd4#; 2.- Lc5/Re6 3.Ra5/Dxe6#) Lxe5 3.Tc6# 1.- Lc5 2.Tc6 (3.Txc5#) Ra6,Re6 3.D(x)e6#) 1.- Rd5 2.De6 (3.D,Lxd5#) Rf4 3.Txf4#.

Valkean toisen ja kolmannen siirron sykli, jossa kukin siirto on hiljainen mustan nappulan kiinnittävä siirto. Sellainen vahva strateginen yhteys syklisten siirtojen välillä on huomionarvoinen. On kaunista, kun jokaisella mustan puolustus siirron tekevällä nappulalla on vaihtoehtoinen puolustus siirto. Sääli kuitenkin, että temaattinen De6-siirto esiintyy myös sivumuunnelmassa.

A cycle of 2nd and 3rd white moves, each of which is a quiet move pinning a black piece. Such a strong strategical relation between cyclic moves still is remarkable. It is a nice feature that each of the defending

Palkinto/Prize
Zoltan Labai (HUN)

3#

8+13

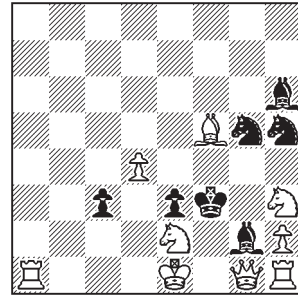
black pieces (one of them in the threat) has an alternative defence. It is a pity, however, that the thematic move De6 returns in one by-play variation.

Kunniamaininta / Honourable Mention:
Aleksandr Tšistjakov, Jorma Pitkänen ja Jorma Paavilainen, 3260, Suomen Tehtävänäiekat 9.4.2009

1.Ta2 (2.Df1+ Lxf1 3.Reg1#) 1.- c2
 2.Dxe3+ Kxe3 3.Ta3# 1.- Lxh3 2.Dg4+ Lxg4
 3.0-0# 1.- Rxh3 2.Dxg2+ Kxg2 3.Le4#.

Kiinnostava ja miellyttävä tehtävä, jossa on hyvä sekoitus motiiveja, vaikka neljän daamiuhrauksen tematiikka onkin melko nostalgista. Kahden uhrauksen motiivina on ruudun vapauttaminen. Toinen mahdollistaa tornituksen mattisiirtona. Kaksi muuta uhrausta pakottavat mustan kuninkaan siirtymiseen. Säälä, ettei 1.0-0-0 toimi houkutusena (säestettynä 3.0-0#), koska alkusiirron tekevä nappula on hiukan pelin ulkopuolella. Alkusiirto on kuitenkin hieno; uhkaus on hyvin kätketty.

Kum. / HM
**Aleksandr Tšistjakov,
 Jorma Pitkänen &
 Jorma Paavilainen**

3#

9+7

An interesting and pleasant problem with a good blend of motives, although the task of four queen sacrifices is rather nostalgic. Two sacrifices serve as square vacations, one of them permitting castling as a mating move! The other two sacrifices draw the black king out. A pity that 1.0-0-0 could not be used as a try (accompanying 3.0-0#), because the key piece is a bit out of the play. Nevertheless the key is fine, the threat is well concealed.

Vuosikilpailutuomio 3-siirtoiset mattitehtävät / Informal Tournament Threemovers Suomen Tehtävänäiekat / Tehtävänäiekka 2010–2011

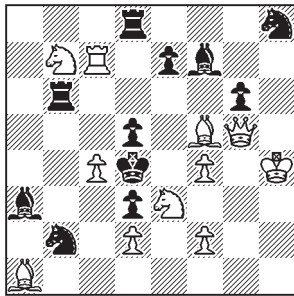
tuomari/judge: Hans Gruber

Tämä on toinen tuomio, jonka tuomitsemisesta sovittiin Tehtävänäiekkojen 2013 kevät-tapaamisen yhteydessä. Tähän tuomioon otti osaa yhdeksän tehtävää (3419, s. 62, 3457, 3492, 3523, 2552, 2656, 1657, 3747). Valikoima sisältää mukavasti vaihtelevia ideoita. Janne Syväniemen 3492 on täydellinen omistus (ja haaste) vahvalle ratkaisijalle. Toivon, että Harri Hurme menetti toivonsa yrittäessään ratkaista tehtävää. Hans Peter Rehmillä ja Torsten Linssillä kävi niin, kun haastoin heidät Andernachin kevättapaamisessa

2013. Tehtävä on ”key only” kuten sanomme Saksassa, mutta minkälainen alkusiirto! Se tarjoaa viisi pakoruutua liikkumattomalle mustalle kuninkaalle. Alkusiirron jälkeinen peli on rutiinia, kun olet löytänyt alkusiirron (jos olet).

This is the second award in the series agreed upon during the spring meeting 2013 of the Finnish problemists. In this tourney nine problems (3419, p. 62, 3457, 3492, 3523, 3552, 3656, 3657, 3747) took part. Again the selection showed a pleasant variety of ideas.

Palkinto/Prize
Michael Keller (GER)

3#

11+11

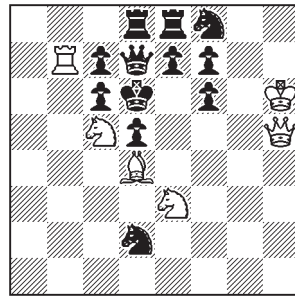
Janne Syväniemi's 3492 is a perfect dedication (and challenge) for a strong solver, and I hope that Harri Hurme despaired trying to solve the problem. Hans Peter Rehm and Torsten Linß did, when I challenged them during the Andernach spring meeting 2013! The problem is "key only" as we say in Germany, but what a key! It grants five flights to the immobile black king. The after-key play is routine after you found the key (if you did).

Palkinto/Prize: Michael Keller (GER), 3552, Suomen Tehtäväniekat 15.12.2010

1.f3! (2.Rc2+ dxc2 3.Dg1#; 1.- dxc4 2.Le6 3.De5/Txc4) 1.- Tc6 2.Ld7 (De5#) Ld6/Te6 3.Lxb2/Dxd5# 1.- Lc5 2.Le6 (3.De5#) Ld6/Txe6 3.Dxd5/Lxb2#.

Kahta hienoa mustaa puolustusta (sivumuunnelmien puolustukset 1.-Tb3 ja 1.-Te6, joita seuraa 2.L(x)e6, eivät ole järkeviä, koska niissä musta luopuu puolustusmahdollisuudesta toisessa siirrossa) seuraa kaksi hienoa, tarkasti valittua lähetin siirtoa. Molemmissa hyödynnetään sitä, että musta on menettänyt toisen b2-ruudun suojauksen. Musta tekee toisen siirtonsa samoilla napuloilla, jolloin tulee Grimshaw-puolustus. Toinen siirto heikentää b2-ruudun ja sallii Lxb2-matin. kun taas toiseen tarjoutuu matti vain, jos valkea on katkaissut oikean linjan toisella siirrollaan. Tuloksena on vaikuttavat vastavuoroiset matinmuutokset. Laatija on

Main./Comm.
Jevgeni Fomitšev (RUS)

3#

6+12

löytänyt hyvän, temaattisen pelin ulkopuolisen uhan.

Two fine black defences (the by-play defences 1.- Tb3 and 1.- Te6, both followed by 2.L(x)e6, are stupid because they give away without need one defence in the second move) are answered by two fine, carefully selected bishop moves. Both make use of the fact that one guard of the square b2 had been lost by the black move. The second black moves are made by the same pieces, both performing Grimshaw defences. One of them finally weakens b2 and allows Lxb2#, while the other one can be answered by a mate only if White interfered an appropriate black line in the second move. The result is an impressive reciprocal change of mates. The task to find a threat beyond the thematic play was nicely solved by the author.

Maininta/Commendation: Jevgeni Fomitšev (RUS), 3523, Suomen Tehtäväniekat 13.10.2010

1.Df5! (2.Dxd7+ Txd7,Rxd7 3.Rf5#; 1.- Dxf5? 2.Rxf5#) 1.- e6 2.Dxf6 3.Rf5# 1.- De6 2.Df4+ De5 3.Rf5# 1.- Re6 2.De5+ fxe5 3.Rf5# 1.- Dc8 2.Dxc8 3.Dxc7/Rf5#.

1.Rf5+? Dxf5 ja esipeli 1.- De6 2.Dh2+ De5 3.Rf5# osoittavat, että mustan daamin suoja f5:een täytyy poistaa. On paradoksaalista, että valkean täytyy miehittää f5-ruutu tämän toteuttamiseksi! On kaunista, kun

alkusiirron jälkeisessä pelissä käytetään erilaisia motiiveja miehityksen purkamiseen: uhraus, lyönti ja kiinnitys. vTb7:n rooli on valitettavan niukka (c7-ruudun suojaaminen yhdessä muunnelmassa ja Rb7#:n estäminen).

1.Sf5+? Dxf5! and the set-play 1.– De6 2.Dh2+ De5 3.Sf5# show that the black queen's guard of f5 has to be eliminated. It is paradoxical that the white queen has to block the square f5 in order to achieve that! It is nice that different motives are used

to vacate the square in the post-key play: sacrifice, capture, pin. The role of wTb7 is deplorable (guarding square c7 in one variation, blocking Sb7#).

Huomautukset näitä kahta tuomiota vastaan on lähetettävä lehden mattitehtävöimittäjälle kolmen kuukauden kuluessa.

Claims to these two awards should be sent within three months to the editor of the direct mate originals.

Tuhkasta nousut

Gustav-ratkaisuohjelman kehittäjä, saksalainen Olaf Jenkner on ottanut urakakseen tarkastaa PDB-tietokannan pitkiä itsematteja. Usein niistä löytyykin puutteita: lyhyempiä ratkaisuja, sivuratkaisuja ja duaaleja. Yksi Jenknerin työn uhreista oli Jorma Pitkäsen ja minun nelinurkka-i#14, joka ilmestyi *ST*-lehden nrossa 2/2001 (tehtävä 17: Kh1, Dh8, Tg2, Th7, La1 – Kd1, Tb7, La8; 1.Dd4+ Kc1 2.Tg1+ Kc2 3.Dc4+ Kd2 jne.). Mustan 3. siirron jälkeisessä asemassa käy laatijoiden tarkoittaman 4.Dc3+:n lisäksi myös siirto 4.Th2+, mikä pohjimmiltaan perustuu sille, että valkea voi duaalin loppuvaiheessa yllättäen tehdä shakkaamattoman siirron. Kun tehtävää yli kymmenen vuotta sitten Alybadixin avulla laadittiin, jouduimme käyttämään lisäehtoa ”valkean on aina shakattava”. Lisäehto oli hyödyllinen, koska ilman sitä ratkaisun löytyminen 14-siirtoiseen itsematettiin tällä materiaalilla olisi kestänyt lähes ikuisuuden, mutta sen käytössä oli riskinsä.

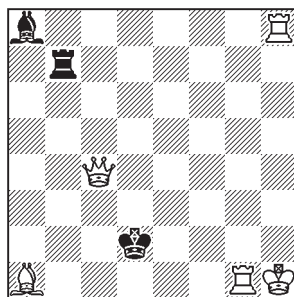
Koneet ja ratkaisuohjelmat ovat yli kymmenessä vuodessa kehittyneet, minkä ansiosta voimme nyt tarjota oheisen *kaksiratkaisuisen*, lyhennetyn version tehtävästämme, joka Gustavin mukaan on C+. Olaf Jenkner on itseoikeutetusti mukana kolmantena laatijana.

Ratkaisut ovat mukavasti erilaiset (mK joutuu lopullisten shakkien kohteeksi g8:ssa

ja f2:ssa), mutta analogiaakin löytyy, mm. D/L-patteri, g-tornin uhraus, matti L/T-patterilla (TxD).

Danke schön, Olaf!

Henry Tanner, Jorma Pitkänen & Olaf Jenkner ensipainos

i#11 kaksi ratkaisua 5+3

Ratkaisu:

1.Dc3+! Ke2 2.Dc2+ Ke3,Kf3 3.Th3+ Kf4 4.Dc4+ Kf5 5.Dd5+ Kf4 6.Le5+ Kf5 7.Lh2+ Kf6 8.De5+ Kf7 9.Th7+ Kf8 10.Tg8+ Kxg8 11.Dg7+ Txg7#, ja 1.Th2+! Ke3 2.Th3+ Kf2 3.Tg2+ Ke1 4.Lc3+ Kd1 5.Tg1+ Kc2 6.Le5+ Kd2 7.Dc1+ Ke2 8.Te3+ Kf2 9.Lh2! Tg7! 10.Tg2+ Txg2 11.Dg1+ Txg1# (tai 2... Kd2? 3.Lc3+ Kc2 4.Le5+ Kd2 5.Dc1+ jne.).

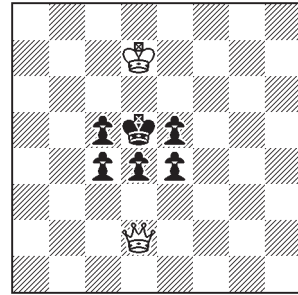
Henry Tanner

Joulupata

Pata on yksi jouluun keskeisesti liittyvistä sanoista. Pitkään hautuvat pataruoat kuuluvat ajankohdan perusruokiin, Korvatunturi-kuvastossa Joulumuori keittää valtavassa mustassa valurautapadassa joulupuuroa tonttuarmeijalle, jota tarvitaan lahjojen valmistelu- ja jakelutehtävissä (joulunalusajan vakoilutehtävistä puhumattakaan), ja Pelastusarmeijan joulupadasta on tullut jo käsite. (Englannin kielessä kyseinen termi on *Christmas kettle* eli joulukattila, mikä ei suomalaisen mielessä tunnu yhtä vakuuttavalta.) Useimmiten kai Pelastusarmeijan ”padat” ovat pienehköjä astioita, joiden kannessa on aukko rahan pudottamista varten. Ja jos keräyspisteessä on isompi säilytysastia paketeille, se on todennäköisemmin pärekori tai juuttikangaspussi kuin iso valurautainen pata, jonka pelkkään liikuttelemiseen vaadittaisiin vapaaehtoisia lähimmästä painiseurasta.

Kaikesta edellä mainitusta seuraa, että joulun alla ilmestyvään tehtävälehteen sopivinta materiaalia ovat patatehtävät. Patoja voi toki olla monenmuotoisia, mutta jonkinlaisena peruspatana voidaan pitää asetelmaa, jossa musta kuningas on viiden mustan sotilaan muodostamassa astiassa (tehtävät J1–J3). Mutta patana voivat toimia muutkin nappulat; pata ja siellä kypsyyvä kuningas voivat olla myös valkoisia (neutraalejakin, mutta niitä ei sisälly tähän artikkeliin), mikä lisäksi pata voi olla kääntynyt syysmyrskyissä mm. ylösalaisin tai sivuttain. Moni muistaa vielä Tapani-myrskyn joulukuussa 2011, ja muutama päivä sitten raivonnut Oskari-myrsky katkoi sähköt kymmeniltä tuhansilta talouksilta. Seuraukset näkyvät sitten yhdeksän kuukauden kuluttua (ja myöhemminkin), kun tehtävälehtien vuosikilpailujen tuomioissa on tavanomaista enemmän suomalaistehtäviä.

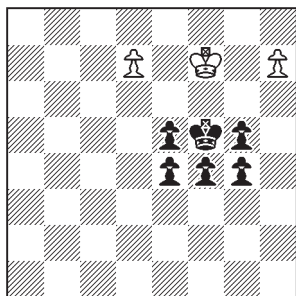
J1) F. T. Vance
Dubuque Chess Journal 1892

Aloittajan kunniapaikan saakoon salaperäisen herra (rouva?) Vancen kuuluisa kaksisiirtoinen, jonka uskotaan olevan varhaisin Fleck-teemaa esittävä 2#. (Fleck tiivistetysti: moniuhkausten erittely.) Kari Valtonen esitteli vuoden 1995 aikana *ST*-lehdessä ansiokkaasti Fleck-teemaa, ja jos J1:n asemaa siirretään ruudun verran oikealle, saadaan *ST* 1/1995:ssä esitelty tehtävä M, Leathem 1936. (Parisenkymmentä vuotta sitten meillä ei ollut käytössä samanlaisia tehtävätietokantoja kuin nykyään.) Kuten Kari artikkelissaan totesi, pitemmissä tehtävissä teema oli esitetty jo aiemmin, mm. Klett 1878, mutta myös 1892 on melko varhainen vuosi; seuraava WinChloe-tietokannasta löytyvä 2#-Fleck on vuodelta 1906 (Fred Lazard). Alkusiirto 1.Dh6! uhkaa kolmea eri mattia: 2.Dc6, Dd6, De6#, ja kukin mustan laillinen siirto erittelee ne: 1...e3/d3/c3 2.Dc6/Dd6/De6#.

Tehtävän J2 vaatimus on hieman hupsu, mutta sen ansiosta tehtävään on saatu symmetrinen alkuasema ja asymmetrinen ratkaisu houkutuksineen. Tehtävä on mukana lähinnä siksi, että juttuni inspiroijana oli läntisen naapurimme tehtäväshakillisen

J2) Herbert Hultberg
Springaren 44, III/1991

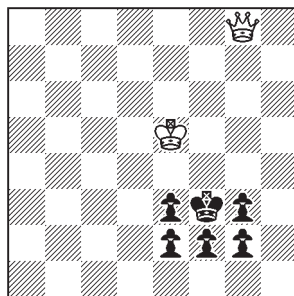

valkea poistaa toisen sotilaansa,
 sen jälkeen 2# 3/2+6

suurmiehen Herbert Hultbergin (1920–1995) pikku kirjoitelma *Springarenin* maaliskuun numerossa 1991. Tämä juttu ei liittynyt jouluaiheeseen, mutta jo saman vuoden joulukuun numerossa (*Springaren* 47) Lars Falk yhdistää artikkelissaan padan ja joulun. (Ohimennen: molemmissa jutuissa annetaan Vancen lähteeksi *Dublin Chronical Journal*, jota – ehkä tarpeetonta edes todeta – ei internetin mukaan ole ollut olemassa. Ruotsalaista huumoria?) Tuossa maaliskuun 1991 kirjoitelmassaan HH viittaa – jouluteeman asemesta – Raamatun Toisessa kuningasten kirjassa esiintyvään käsitteeseen ”kuolema padassa”. Tarinassa syödään myrkyllistä villikurpitsapataa (tuoreimman Raamatunkäännöksen mukaan; vuoden 1933 käännöksessä pataan laitetaan villikurkkuja), jonka ihmetekoihin kykenevä profeetta Elisa muuttaa syömäkelpoiseksi. Näin joulusesonkina me nykypakanat voimme tulkita tarinan vaikkapa varoitukseksi ylenmääräisen joulumässäilyn vaaroista.

Houkutuksena on poistaa h7-sotilas, jolloin alkusiirron 1.d8D kumoaa vain 1...e3!; ratkaisussa poistetaan siis d7-sotilas, minkä jälkeen alkusiirto 1.h8D! uhkaa kolmea mattia 2.Dc8,Df6,Dh7#, jotka toteutuvat – kukin erikseen – mustan kolmen puolustussiirron jälkeen.

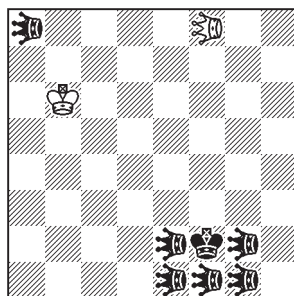
J3) David Hjelle
 2. kum., *Springaren* 1956

2# hhh 2+6

David Hjelle (1903–1978) pohjoisesta rajanaapuristamme lisää tuttuun koneistoon kolme houkutusta, joiden kumouksina toimivat ratkaisun teemasiirrot: 1.Dc4? (2.De4,Df4#) mutta 1...e1D!; 1.Kf5? (2.Da8,Dd5,Dg4#) mutta 1...f1D!; 1.Dg5? (2.Df4,Df5,Dh5#) mutta 1...g1D!; ratkaisu 1.Dg6! (2.De4,Df5,Dh5#) tutuin muunnelmien. Jätän asiantuntijoiden pohdittavaksi, kannattaako edellä olevan lisäksi mainita houkutus: 1.Dh7? (2.De4,Df5,Dh5#) mutta 1...Kg4!. Viime hetken joululahjavihje: norjalainen villapaita.

J4) Henry Tanner
 ensipainos/original

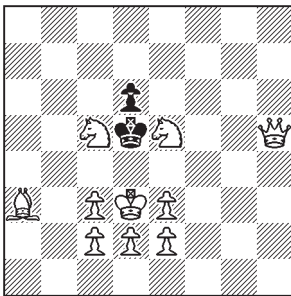
a#4 2.1... 2+7
 1+6 kaksoisheinäsirkkaa/
Double-grasshoppers

Kaksoisheinäsirkat (KH) tekevät yhden

siirron aikana kaksi peräkkäistä heinäsirrhahyppyä, joista ensimmäinen ei saa olla lyönti. KH:t voivat tehdä myös ns. nollasiirron (kuvioasemassa esim. KHf1 voisi siirtyä viidellä eri tavalla takaisin f1:een), jos sitä ei ole erikseen kielletty. Tehtäväni mattisiirrot ovat ns. antipattereita. Kun normaali patteri shakkaa avautumalla (patterin etunappula siirtyy takanappulan linjalta), antipatteri shakkaa niin, että etunappula siirtyy takanappulan linjalle.

1.KHd1-f3 Kc5 2.Kf1 KB4-d6 3.KHd2-f2 Kc6 4.KHd5-g2 Kb6# (paluu; matti tulee a6:n kautta) ja 1.KHg8-e8 Kb7 2.KHa8-c6+ Kb8 3.KHd1-f3 KHd8-a8 4.Kf1 Ka7#. Matti tulee nytkin a6:n kautta, ja samalla KHa8 vartioi ruutuja f2 ja g2. Tehtävä on jouluaiheinen mm. sikäli, että moni suomalainen matkaa Thaimaahan joulua viettämään (tai joulua pakoon), ja heinäsiirrat (ja muut ilj... ei vaan luonnon herkut) ovat kuulleet thaimaalaiseen ruokavalioon iät ajat. Proteiinipitoisten heinäsiirkojen syönti on pikku hiljaa leviämässä Suomeenkin. Kaksisheinäsiirkojen proteiinipitoisuus lienee kaksinkertainen. Sääli siis, tavallaan, että tehtävässäni heinäsiirrat jäävät syömättä.

J5) Edward Boswell
Arbejder-skak 1953

i#2

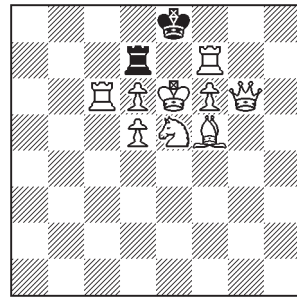
10+2

Tasapuolisuuden nimissä pitää toki myös valkean kuninkaan kärvistellä padassa. Brittilaatija Edward Boswell (1899–1960) oli erikoistunut itsematteihin, erityisesti sellai-

siin kevyihin tehtäviin kuin J5. Huomattavan osan tehtävistään hän julkaisi pohjoismaisissa lehdissä, erityisesti juuri tanskalaisessa *Arbejder-skakissa*. 1.De8! (sp) dxc5 2.Rf7 c4#; 1...dxe5 2.Re6 e4#. Siirto 2.Re6 on kaunis bi-valve: se avaa lähetin linjan vartioimaan d6-ruutua ja katkaisee vD:n linjan ja mahdollistaa näin mattisiirron 2...e4#. Jos haluaa hemmotella itseään, niin internetin tietokannoista voi etsiä itselleen Boswellin tehtäviä, ja kun ne on käyty läpi (koko hänen 1300–1500 julkaistun tehtävän tuotantoon ei sieltä löydy), voi ryhtyä sivistämään itseään vaikkapa lukemalla sukunimikaima James Boswellin (1740–1795) teoksia, esim. *Tohtori Johnsonin elämää* (*The life of Samuel Johnson*, 1791; suom. 1970) tai *Lontoon-päiväkirjaa 1762–1763* (suom. 1952). Jos ei ole varaa hankkia teoksia antikvariaatista, niin niitä voi löytää kirjastoista ja alkukielisinä internetistä (mm. Project Gutenberg). *Tohtori Johnsonin elämä* -teosta on keuhuttu kaikkien aikojen parhaaksi elämäkerraksi.

J6) Valeri Surkov

kum., *Ideal-Mate Review* 1998

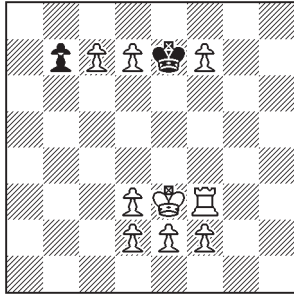
i#5

9+2

Myös venäläisen Valeri Surkovin (s. 1965) tuotannosta valtaosa on (kevyitä) itsematteja; WinChloe-tietokannassa niitä on n. 1200 tehtävän kokonaisuudesta noin 900 (!). J6:ssa on kaunis kuvioasema, jonka voi mieltää katetuksi padaksi, taloksi, nuoleksi tai näin jouluaikaan myös hyvin paksurunkoiseksi matalahkoksi kuuseksi. Ratkaisu

ei ole valtavan syvällinen, mutta toki ihan miellyttävä: 1.Tc8+! Td8 2.Dh5 Txc8 3.Tf8+ Kxf8 4.Rd7+ Kg8 5.De8+ Txe8#. Uhrauksia ja seuraaja-johtajaa-siirtoja ruuduista & ruutuihin d7 ja e8; ihannematti, kuten julkaisun nimestäkin voi päätellä.

J7) Henry Tanner & Steven B. Dowd
ensipainos/original

i#7

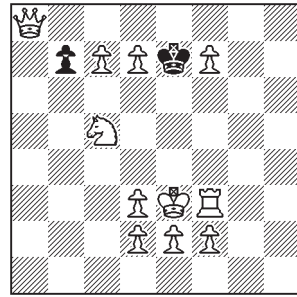
9+2

Korotuksia, uhrauksia, paluu (6.Dd8). Suurin saavutus on kuitenkin päästä duaalittomaan ratkaisuun ilman ylimääräisiä nappuloita. Valkean peli on väistämättä pakottavaa, koska musta uhkaa pelata b6/b5, minkä jälkeen itsestään pääseminen veisi runsaasti aikaa. 1.d8D+ Ke6 2.c8D+ Ke5 3.Db6 Kd5 4.f8R Ke5 5.Dcc6 bxc6 6.Dd8 (paluu) c5 7.Dd4+ cxd4#. WinChloe-tietokannasta ei löytynyt tälle edeltäjää (vaikka korotusisareita on julkaistu hyvin runsaasti), mikä ei oikeastaan ole ihme, sillä laatijat eivät yleensä lähde laadinnassaan liikkeelle näin omituisista asemista.

Seuraava tehtävä on yksi jatkomahtolaisuus edellisestä. Moni voi pitää tällaista pidennystä turhana ja/tai rumana, mutta toisaalta alun uhraukset tuovat muassaan feeniks-teeman, eli alussa uhratut D ja R syntyvät pelin kuluessa uudestaan. 1.Df8+! Kxf8 2.Re6+ Ke7 3.d8D+ Kxe6 4.c8D+ Ke5 5.Db6 Kd5 6.f8R Ke5 7.Dcc6 bxc6 8.Dd8 c5 9.Dd4+ cxd4#. On pieni ihme, että tehtävä kesti tietokonetarkastuksen, sillä valkeahan saisi pysäytettyä mustan etenemishaluisen

sotilaan kahdessa siirrossa: 1.c8R+ K- 2.Rb6+ (ja jos 2...Ke7?, niin itsematti tulee nopeasti).

J8) Henry Tanner & Steven B. Dowd
ensipainos/original

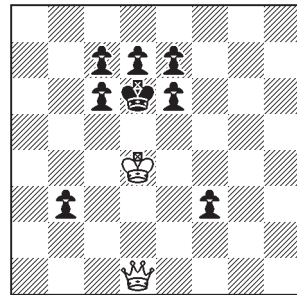

i#9

11+2

Loput tehtävistä (paitsi J14) ovat eri asentoihin vinksahaneita patoja, ehkeivät siis patoja lainkaan. Toisaalta ainahan asemia voi tarkastella laudan eri reunoilta...

J9) William A. Shinkman
Cleveland Leader 1876

3#

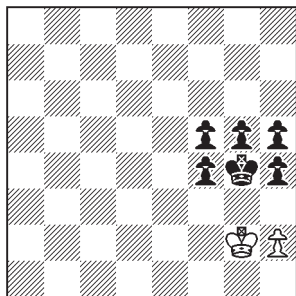
2+8

Amerikkalaisen (itsemattejakin harrastaneen) laatijaneron, William Shinkmanin (1847–1933), pata(?)tehtävässä on mm. asymmetrinen esipeli: 1...f2 2.Dh5 (3.Dc5,De5#); ratkaisussa erityisesti symmetriset toistomatit 3.Da6# ja 3.Dg6# ovat kauniit. 1.Dd3! (sp) b2 2.Da3+ c5+ 3.Dxc5#, 1...c5+ 2.Ke4+ Kc6 3.Da6#, 1...e5+ 2.Kc4+ Ke6 3.Dg6# ja

1...f2 2.Dg3+ e5+ 3.Dxe5#. Kokonaisuus on sen verran luonnollinen, että Leonid Kubbel (1892–1942) törmäsi lähes samaan asemaan (kaikki nappulat ruudun verran oikealle) ja julkaisi sen 1908. Tehtävä löytyy internetin PDB-tietokannasta numerolla P1186074.

J10) Achim Schöneberg

6. kum., Günter Büsing 50 JT, 1998–1999

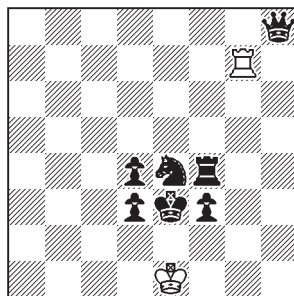

a#4* 2.1.1... 2+6

Pitkissä itsemateissa ns. Fata Morgana -tyyppiset tehtävät ovat olleet perinteisesti hyvin suosittuja. Niiden kuvioasemassa mattimahdollisuus on yleensä jo valmiina (tai siirron päässä), mutta tempositystä se joudutaan joko korvaamaan toisella matilla tai rakentamaan uudelleen pitkä(hkö)llä siirtosarjalla. Pitkissä apumateissa vastaavat ovat hieman harvinaisempia, sillä useimmiten laatijat pyrkivät vain puolta siirtoa lyhyempään vaihdelmaan. Saksalaisen Achim Schönebergin (s. 1955) nelisiirtoisapparissa on kuitenkin juuri tällainen tilanne: valkea-alkuisena siinä kävisi heti 1...h3#. Lähes sama mattikuva saadaan toteutettua korotuksen avulla: 1.f3+ Kg1 2.f2+ Kh1 3.f1T+ Kg2 4.Tf4 h3#, ja lisäksi tehtävässä on vielä toinen ratkaisu, 1.h3+ Kf2 2.Kh4 Kf3 3.g4+ Kxf4 4.g3 hxg3#, joka tuo mieleen samantyyppiset mattitehtävät parin sadan vuoden takaa. J10:n peilikuvan löysivät myös Gennadi Kozjura, Mykola Tšernjavski ja Andrei Frokin, jotka saivat sillä 4. palkinnon Kiovan TT:ssä 2012 (ei PDB:ssä).

J11) György Bakcsi & László Zoltán

6973, *Problemkiste* 173–174/2007

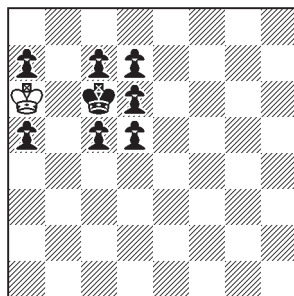

a#2½* kirke 2+7

Unkarilaiskaksikon (suurmestari GB s. 1933, LZ 1942–2008) näppärässä kirkeapumatissa uudelleensyntyvä torni pääsee mukaan molempiin linnoituksiin. 1.D*g7 (Ta1) 0-0-0 2.Rf2 Tel# ja 1...Th7 2.D*h7 (Th1) 0-0 3.Rd2 Tel#; toistomatit.

J12) Hansjörg Schiegl

1122, *feenschach* 18 (XII 1973)

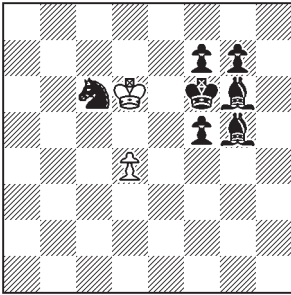
Viimeisin siirto? 1+8
kirke

Yhdessä retrotehtävyyppissä kysytään viimeisintä, kuvioasemaan johtanutta siirtoa. Erilaisilla satuehdoilla saa toteutettua hauskojakin ideoita. Normaališakissa kuvioaseman sotilasmuodostelma olisi laitton, mutta – jos sitä ei ottaisi huomioon – mustalla olisi monta tapaa päästä lyönneillä kuvioasemaan. Mutta kirkessä (jossa tällaisen sotilasaseman luominen ei ole mikään ongelma) juuri lyö-

tyjen valkeiden nappuloiden pitäisi näkyä 1. tai 2. rivillä. Toisaalta: mistä vK olisi päässyt lyömään ja mitä? Ratkaisu on yksinkertainen, kun sen hoksaa: viimeinen siirto on ollut vKa7*msa6 (msa7).

J13) Henry Tanner

1. kum., *harmonie*, 8. TT 1995–1996

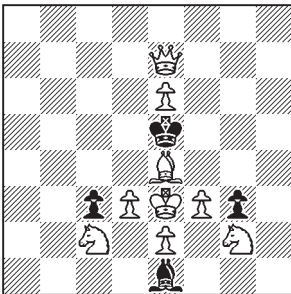

1v & sa#11* 2+7

Saksalaisen *harmonie*-lehden teematurnaukseen piti laatia sarjasiirtoistehtäviä, joissa valkea tekee valmistelevan (apu)siirron ennen varsinaista ratkaisua. Tehtävässä J13 on myös yksisiirtoinen vaihdelma (siis ilman tuota valkean siirtoa): 1.Re5 dxe5#. Mutta kun valkean pitää siirtönsä tehdä, ainoa tapa päästä lopulta apumattiin on lyödä ratsu ja rakentaa (sivuttain kääntynyt) pata uudelleen: 1.Kxc6 & 1.Ke6 2.Le7 3.f6 4.Lf7 9.g1L 10.Lh2 11.Le5 d5#.

J14) Steven B. Dowd

ensipainos/original

i#7 9+4

En ole etsinyt tehtäviin J5–J13 mitään jouluyhteyttä, vaan jätän sen lukijakunnan vastuulle. Mutta viimeiseen tehtäväämme olemme saaneet aivan perinteisen joulu-kuusen, ihan Alabamasta asti! Thank you, Steven! Kyseessä on (aiemmin mainittu) Fata Morgana -itsematti, jossa siirtovuoroisen mustan olisi tehtävä välittömästi matti lähetillään, mutta valkealta puuttuu tempo-siirto. Siirtopakko toteutuu lopulta hieman eri tavalla kuin kuvioasemassa: 1.Dd7! Kf6 2.Df7+ Kg5 3.Dg7+ Kh5 4.Lg6+ Kg5 5.Lf7+ Kf5 6.Dg6+ Ke5 7.e7 Ld2,Lf2#.

English summary

My Christmas story is about the pattern, shown in the diagrams, that could be described as "stew pot", or "cast iron pot", or even the "Christmas Kettle" of the Salvation Army. The basic form can be seen in the problems J1-J3, with the bK surrounded by five black pawns. The problems J4-J13 show variations of the basic form, whereas J14 from Alabama shows the traditional Christmas tree but with new content, including the ever popular Fata Morgana theme.

Some notes:

a#n = helpmate; i#n = selfmate; sa#n = series-h#n

In J2 the stipulation is: white removes one of his pawns & after that: 2#.

J3 has three thematic tries.

J4 has Double-grasshoppers which make two G-jumps for one move; the first jump cannot be a capture. The mating moves, by the wK, are anti-batteries.

J8 is an extension of J7; a bit rude perhaps, but it does add two Phoenixes (D&S)!

While doing research for this article I found some anticipations.

Kubbel's P1186074 from 1908 is anticipated by J9.

Kozyura, Chernyavsky, and Frolikin received the 4th Prize in a TT in Kiev, in 2012, with a mirrored position of J10 (the former

is not in the PDB).

J12 is a Circe retro; the question is: what was the last move leading to the position? The answer is trivial – if you see it!

J13 got a HM in a harmonie TT for se-

riehelpmates with an introductory white move. The set play is short, but by his introductory move white has to destroy the set mate.

Ratkaisemisen SM-kilpailu

Shakkitehtävien pikaratkaisemisen SM-kilpailu järjestetään lauantaina 22.2.2014 Shakkiareenalla Helsingissä. Kilpailu alkaa kello 13 ja kestää kolme tuntia. Kilpailun johtaja ja tehtävien valitsija on Neal Turner. Tulokset otetaan RELO-laskentaan ja ne vaikuttavat ratkaisemisen edustusjoukkueiden valintaan.

Kilpailun jälkeen, ennen vuosikokousta kahvitarjoilu.

ST:n vuosikokous 2014

ST:n vuosikokous 2014 pidetään Shakkiareenalla lauantaina 22.2.2014 alkaen klo 17.00. Tervetuloa!

Esityslista

- 1) Kokouksen avaus
- 2) Kokouksen järjestäytyminen
- 3) Kokouksen laillisuus
- 4) Työjärjestyksen vahvistaminen
- 5) Toimintakertomus vuodelta 2013

- 6) Tilinpäätös vuodelta 2013
- 7) Tilintarkastuskertomus
- 8) Tilinpäätöksen vahvistaminen
- 9) Muut kertomukset
- 10) Vastuuvapaudesta päättäminen
- 11) Valinnat vuodeksi 2014
 - puheenjohtaja
 - varapuheenjohtaja
 - sihteeri
 - taloudenhoitaja
 - kirjastonhoitaja
 - johtokunnan kaksi varajäsentä
 - kaksi toiminnantarkastajaa ja heidän varamiehensä
- 12) Muut valinnat: matrikkelinhoitaja, tehtäväshakillinen toimikunta, edustaja Maailman tehtäväshakkiliitto WFCC:ssä, edustajat SSL:ssa, RELO-toimikunta
- 13) Jäsenmaksut vuodelle 2014
- 14) Toimintasuunnitelma vuodelle 2014
- 15) Talousarvio vuodelle 2014
- 16) Arvonimiasiat
- 17) Huomionosoitukset
- 18) Muut asiat

Leo Valve:

PARI TEHTÄVÄALAN JUTELMAA

Tulkoonpa ensimmäisenä kerrotuksi erään kilpatehtäväni osalle sattunut perin hupaisa juttu.

Vuonna 1934 järjesti espanjalainen sanomalehti ”La Correspondencia de Valencia” suuren kansainvälisen 2-siirtoisturnauksen, johon allekirjoittanutkin päätti osallistua yhdellä tehtävällään. Kilpailuvaatimukseen kuului m.m. tuo varsin tavallinen tehtävien mottoaminen, palkintotuomarien työn helpottamiseksi. Tekijäin oli siis nimettävä

lähettämänsä tehtävät, koska tekijänimien luonnollisesti oli oltava salassa tuomion julkaisemiseen saakka.

Omalle tehtävälleni mietin mottoa pitkän aikaa. Vihdoin tehtävän lähtiessä pitkälle matkalleen, oli sillä mieleiseni mottokin, jolla samalla oli yhteistäkin tehtäväni sisällön kanssa. ”Sekund.” oli tuo taikasana, jolla toivoin avaavani tehtävälleni tien palkintotiloille.

Jos nyt joku arv. lukijoistani arvelee

keksimäni moton merkitsevän lyhennyistä sanasta ”sekundaa”, hän erehtyy. Lyhennys vain viittaa tehtävän teemaan, sekundääriin puolustukseen.

Aika kului... Aloin odotella tehtäväni julkaisemisvuoroa, sillä asiaan kuului kaikkien kilpatehtävien esittely järjestävässä lehdessä ennen lopullista tuomiota. Aikanaan sitten sainkin mainitun lehden numeron, jonka erästä sivua minunkin tehtäväni koristi. Mutta hämmästyinpä peräti katseeni osuessa sen mottoon. Oliko painovirhepuolalaisella ollut sormensa pelissä, vai eivätkö arvon ”senorit” olleet kyllin taitaneet sisälukua, en tiedä, joka tapauksessa nyt mottona esiintyi sana ”Schund?”. Sana kalkahti korvaani mielestäni hiukan tutulta, ja tarkistettuani saksankielen sanakirjan avulla muistini, havaitsin sen pitäneen ”kutinsa”. Kun tiedämme sanan meikäläisittäin merkitsevän – kauniin runollisesti sanottuna – n.s. ”maamiehen kultaa”, arvaatte kai, tuntuiko tuo kaikki minusta kovinkaan mieltäylentävältä.

Hetken asiaa ihmeteltyäni, iski päähäni ajatus, saattoiko tapaus olla jonkinlainen enne. Kiireesti aloin tutkia tuota lehdessä olevaa epämiellyttävää ”kokoomustani”, jolloin pahat aavistukseni toteutuivatkin. Tehtävästä näet paljastui varsin kavala sivuratkaisu. Nimi ei siis sittenkään ollut aivan väärään osunut.

* * * *

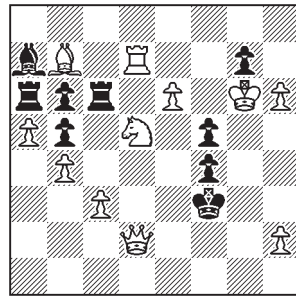
Toinen juttu samalta vuodelta.

Jokainen tehtäväystävä tuntenee Suomi-Nowotнын, edesmenneen tehtävämestariimme Pentti Solan vanhaan kuuluun Nowotнын-teemaan keksimän täydennyksen, jolle tehtävämaailmakin on suonut siunauksensa, Kun sensijaan uskon teidän olevan tietämättömiä mainitun teemalisän syntyvaiheista, saanen ilon tuoda valaistusta asiaan.

Eräässä ”Tehtäväniekkain” tammikuun kokouksessa esittelin Solalle juuri laatimaani kolmisiirtoista. (Tehtävälle suotakoon kunnia tulla uudelleen julkaistuksi syystä, että sillä oli perustava osuus kyseessäolevan

teeman keksinnässä.)

Leo Valve
Työväen Shakki 1934

3#

11+9

Tehtävässä on tunnetusti vaikeahko ratkaisu, ja siksi ei tämäkertainen ratkaisijaniakaan näyttänyt siitä perin helpolla selviytyvän. Jonkun aikaa asiaa tuumittuaan, teki hän temaattiselle ratkaisijalle varsin todennäköiseltä näyttävän siirron Rb6:. Tämä ei kuitenkaan ollut ratkaisu, mutta sitävastoin se olikin siirto, joka aiheutti uuden teeman löytymisen. Sillä jos seuraamme tuon ”huonon” siirron antamaa viitettä, löydämme tehtävästä kaikki Suomi-Nowotнын ainekset: Ta6:n ja La7:n leikkauspisteessä oleva pelijä lyödään (Rb6:), jonka jälkeen valkealla on kaksi temaattista uhkaa Lc6+ ja Td3+; sekä koetelmassa (esim. Rc7) mustalla riittävänä puolustuksena ba5:. Siis onnekkain satuman luoma täydellinen Suomi-Nowotнын -hokutus.

Näin yllättävällä tavalla paljastunut uusi teemamahdollisuus valtasi nyt keksijänsä ajatukset kokonaan, eikä oma ”keksintöni” saanut enään lainkaan huomiota osakseen. Ajattelun tuloksena olikin sitten seuraavassa kerhoillassa julkisesti esittelemänsä uusi, ansaittua mielenkiintoa herättänyt teemalisä, Suomi-Nowotнын.

Kun tehtäväni myöhemmin S. Shakkiliiton vuositurnauksessa sai ryhmässään ensi palkinnon, myösin mielessäni tehtäväni sen ansainneenkin. Ellei juuri tarkoitettuilla ansioillaan, niin ainakin tuolla tarkoitamattomalla.

ENSIPAINOKSET – ORIGINALS

Tällä palstalla julkaistavat ensipainokset ottavat osaa lehden vuosikilpailuihin.

Laatijoita pyydetään lähettämään tehtäviään osastojen toimittajille: mattitehtävät Mikael Grönroosille, apumatit Terho Marlolle, itsematit Johan Beijelle, satushakki- ja retrotehtävät Hannu Sokalle sekä lopputeh-
tävät Pauli Perkonojalle.

Ratkaisut ja kommentit Terho Marlolle, Lehmustie 5a, 01360 Vantaa (terho.marlo@hotmail.com).

Suurissa mateissa (n#) ja itsemateissa (i#n) kuvion alla oleva **h** tarkoittaa temaattista houkutusta, **e** esipeliä (= jos musta olisi siirtovuorossa). Niitä ei tarvitse ilmoittaa ratkaisuisissa. Apumateissa vaihdelma ilmaistaan asteriskilla, esim. a#2*.

Originals published in this section are eligible for the informal tourneys of the magazine. Composers are requested to send their original compositions to the editors: direct mates to Mikael Grönroos; helpmates to Terho Marlo; selfmates to Johan Beije; fairies and retros to Hannu Sokka and studies to Pauli Perkonoja. All solutions and comments should be sent to Terho Marlo, Lehmustie 5a, 01360 Vantaa, Finland (terho.marlo@hotmail.com).

*In direct mates (n#) and selfmates (i#n) **h** under the diagram means a thematic try, while **e** means setplay. You need not to give tries & setplays in your solutions. In helpmates setplay is indicated by an asterisk, e.g. a#2* (=helpmate in two with setplay).*

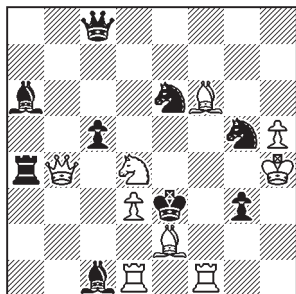
Piece abbreviations are: K = King, D = Queen, T = Rook, L = Bishop, R = Knight.

MATTITEHTÄVÄT – DIRECT MATES

Mikael Grönroos, Savenottotie 10 C 8, 65280 Vaasa, Finland (mikael.gronroos@fimnet.fi)
Tuomarit – Judges: 2# 2013–2014: NN, 3# 2012–2013: NN, n# 2012–2013: NN

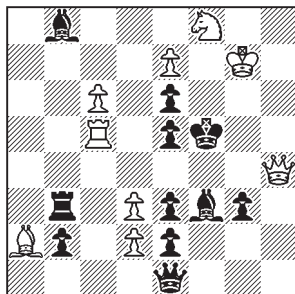
Tällä kertaa on tarjolla kolme laadukasta tehtävää. Lisäksi on lehdessä tarjolla kaksi Hans Gruberin 3-siirtoistuomiota, jotka toivottavasti aloittavat rästissä olevien tuomioiden julkaisusarjan. Kiitos Hansille. Tuomareita edelleen kaivataan useaan mattitehtävävuosikilpailuun.

4068. Valeri Šanšin
RUS

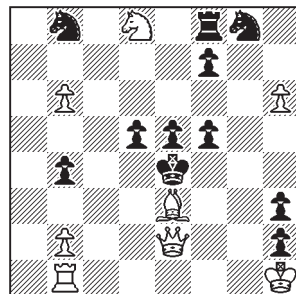
2# h 9+9 2#
212 Tehtäväniekka 6/2013

4069. Gerhard Maleika
DEU

2# hhhh(h) 9+11 4#

4070. Pauli Perkonoja
Turku

4# 8+11

MATTITEHTÄVÄENSIPAINOSTEN RATKAISUT TN 2/2013

4011. Janevski 1.- Te4 2.Le6#; 1.Da8?[2. Le6#(A)] Te4!(a) 1.- Dd3, Dc4 2.Lf3#, 1.Re8?(2.Rf6#) Da6! 1.- Te4 2.Le6#, 1.Rf5?(2.Rxh6#) Rf7! 1.- gxf5 2.Dxf5#, 1.Re4!(2.Rf6#) 1.- Te4(a) 2.Le6#(A) 1.- Kf3 2.Ref2# (2.Rf6? Te4!) 1.- Da6 2.Ref2#, [1.Df6?(2.De6#) Dd3! 1.- Te4 2.Le6#].

4012. Pitkänen 1.h5 d5 2.hxg6 Rd6 3.Lxd5

Rxg6 4.Lg2 Re5 5.Lf1+ Rc4 6.Lxc4+ Rxc4 7.bxc4 b3 8.c5 b2 9.Rc7#. Good logical play (RL).

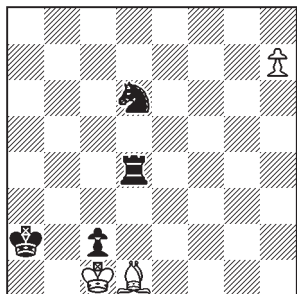
4013. Pitkänen 1.Lb2 Lg7 2.Lxg7 Rf6 3.Lxh8 Re4 4.Ld4 d5 5.Lb6 Rc3 6.Lxa5 d4 7.Kc1 h6 8.Lb4 h5 9.La5 h4 10.Lb4 h3 11.La5 h2 12.Lb4 d3 13.Lxc3+ d2+ 14.Lxd2#. Lovely ideal mate (RL).

LOPPUTEHTÄVÄT – STUDIES

Pauli Perkonoja, Parolanpolku 12 B 20, 20360 Turku, Finland (kurka@saunalahti.fi)
Tuomari – Judge: 2011–2013: **Michal Hlinka**

Palstan tämänkertainen puolalainen vieraamme esittää vanhaa ideaa. Siinä onkin oikeastaan koko tehtävän sisältö.

4071. Grzegorz Mazur
POL

voitto (+) 3+4

ii) Selvästi huonompia ovat 1.-Kf6?? 2.Df5+ Kg7 3.Df7+ Kh8 4.Dg8# tai 1.-Kh5? 2.Kf7 g4 3.Dh2+ Kg5 4.Dd2+ Kh5 5.Lxg4+.

iii) 2.-Kh8 johtaa asemaan 16. siirron jälkeen päämuunnelmassa: 3.Df7 Dg7 4.Dh5+ Dh7 5.Dxg5 Dg7 6.Df4 jne.

iv) Uhkaa 5.Lf5+ Kh5 6.Dh2# tai (4.- Dh4) 5.Lf7+ Kh7 6.Df5+ Kh8 7.Df6+ Kh7 8.Dg6+ Kh8 9.Dg8#.

v) Jos 6.-Kg7 niin 7.Df7+ Kh8 8.Le6 ja peli jatkuu kuten kohdassa iii).

LOPPUTEHTÄVÄENSIPAINOSTEN RATKAISUT TN 2/2013

4014. Becker 1.Dc2+ i) Kg7 ii) 2.Dc7+ Kf6 iii) 3.Dc3+ Kg6 4.De5 iv) Kh7 5.Lf5+ Kg8 6.Dd5+ Kh8 v) 7.Da8! vi) Kg7 8.Db7+! vii) Kh8 9.Db2+ Kg8 10.Db3+ Kh8 11.Le4! viii) a5 ix) 12.Df7 a4 13.Ld5 Dg7 14.Dh5+ Dh7 15.Dxg5 Dg7 x) 16.Df4! Dg6+ xi) 17.Ke7 a3 18.Db8+ xii) Kh7 19.Dh2+ Kg7 20.De5+ Kh6 21.Kf8 a2 22.Lxa2 Dg4 23.Lf7 Db4+xiii) 24.Kg8 Dg4+ 25.Kh8 Dc8+ 26.Le8 voittaen, sillä välittömän matin torjuminen vaatii D:n menetyksen.

i) Muut alkusiirrot eivät johda menestykseen, koska D ei pääse c7:ään ja b6-piste on mustan kontrollissa: 1.De4+? Kg7 2.Db7+ Kf6 3.Df3+ Ke5 4.De3+ Kd6=, 1.Dd3+? Kg7 2.Dd7+ Kf6 3.Dd6 Dh8+ 4.Lg8+ Kf5=.

ii) Uhkaa 8.Kf7+ , jos 7.-Df6(Dg7) niin 8.Dh1+ pikaisin matein.

vii) Kauaskantoinen houkutus 8.Dxa7+? Kh8 9.Db8 Kg7 10.Db2+ Kg8 11.Db3+ Kh8! 12.Le4 a5! 13.Df7 a4! 14.Ld5 Dg7 15.Dh5+ Dh7 16.Dxg5 Dg7 17.Dh4+ Dh7 18.Df4 Dg6+ 19.Kf8 Dg7+ 20.Ke8 Dg6+ 21.Ke7 a3! 22.Db8+ Kg7 23.De5+ Kh6 24.Kf8 a2! 25.Lxa2 Df5+ 26.Dxf5 patti!

viii) Ottaa ruudun c6 valvontaan, jonka jälkeen valkea voi jatkaa puristusotettaan.

ix) Tai 11.-Dh5+ 12.Ke7 Dh2 13.Dc3+ Kg8 14.Dc8+ Kg7 15.Df8# tai 11.-g4 12.Df7 g3 13.Df5 g2 14.Dc8! Kg7 15.Dg4+ Kh8 16.Kf7.

x) Uhkasi 16.Kf8.

xi) Jos 16.-a3 niin 17.Lf7 Kh7 18.De4+ Kh8 19.Dh4+ Dh7 20.Df4 a2 / 20.-Dg7 21.Ke7/ 21.Ke7 a1D 22.Db8+ Kg7 23.Df8#.

xii) Ei 18.Lf7? Db6, Dc6 = , eikä 18.Le6? a2! 19.Lxa2 Db6! 20.Ld5 Dc5+ 21.Ke6 Dc8+ 22.Ke7 Dc5+=.

xiii) Tai 23.-Dc8+ 24.Le8 Dg4 25.De3+ Kh7 26.Dd3+ Kh8 27.Dc3+ Kh7 28.Dc2+ Kh6 29.Dd2+ ja 30.Dh2+.

Mahtava D+L vs D tutkielma. Ratkaisuun utjutetut hiljaiset siirrot ja syvälinen patti-houkutus nostavat tehtävän arvoa. Msa7:n merkitys huomionarvoinen.

4015. Garcia 1.Rb6 i) exd5 2.Ra4 ii) c2 iii) 3.Rc5 c1D 4.Rd3+ Kd2 5.Rxc1 h4 6.Rb3+ Kxe3 7.Lg2 iv) d4 8.Kb2 Le6 9.Rc5 ja laatija toteaa: tasapeli.

i) Ei 1.Kb3? Kd2 2.Rb6 exd5 3.Lxd5 La6 4.Le4 Ld3 5.Lxd3 Kxd3 6.Rc4 c2 7.Rb2+ Kd2 8.Rc4+ Kd1 9.Rb2+ Kc1 10.Rc4 h4 mustan voitoin.

ii) Ei 2.Rxd5? Lg4 3.Lxg4 c2 4.Rb4 c1D 5.Rd3+ Kd2 6.Rxc1 hxg4 voittaen, ei myöskään 2.Kb3? Kd2 3.Lxd5 La6 4.Le4 Ld3 jne, kuten kohdassa i).

iii) Jos 2.-Le6 niin 3.Rxc3 d4+ 4.Kb1 dxc3 5.Lxh5 Kd2 6.Lg6 = tai 2.-Lg4 3.Lxd5 Kd2 4.Rc5 Kxe3 5.Kb3 =.

iv) 7.Lxd5? h3 8.Rc5 Lg4 9.Re4 Kd4 voittaen.

Vaikeasti hahmoteltava kokonaisuus.

4016. Pallier 1.-Lc8+ 2.b7 Lxb7+ 3.Kxb7 c2 i) 4.Re5 ii) Kg2 iii) 5.Rg4 iv) Kf3 6.Dxh3+ v) Kf4 7.Rf2 c1D vi) 8.Rd3+ Txd3 9.Dh6+ Ke5 10.Dxc1 Rxb5 11.Db2+ Rd4 12.Dh2+ Kxf5 13.Dh7+ voittaen.

i) 3.-Rxc6 4.Df2+ Kh1 5.Df3+.

ii) Tulokset on 4.Df2+? Kh1 5.De3 c1D 6.Dxh3+ Kg1 7.Dg4+ Kf2 8.Rxd4 Dd2 tasapelein.

iii) Huono olisi 4.-c1D? sillä 5.Rg4+ ja 3 siirron matti.

iv) Ei 5.Dg4+? Kf2 6.Df4+ Ke2 7.De4+ Kf2 8.Rd3+ Txd3 9.Dxd3 c1D 10. Dxd4+ De3 =.

v) Laatija esittää tässä hankalan muunnelman: 6.Re5+? Ke3 7.f6 c1D 8.f7 Dc5 9.Dh6+ Ke4 10.f8D Dxb5+ 11.Kc8 Dxe5 12.Dh4+ Kd5 13.Df7+ Kc5 14.Dhh5 Tel 15.Dxh3 De6+ tasapelein. Mutta yksinkertaisesti siirto 6.-Kg2 palauttaa aseman, joten 6.Re5+ on turhaa ajankulua.

vi) Mutkikas on vaihtoehto 7.-Ke5 8.De3+ Kf6 9.Rd3 Txd3 10.Dxd3 c1D 11.Dxd4+ ja varsinkin tässä 8.-Kd5 9.De4+ Kc5 10.f6 c1D 11.f7 Dh6 12.De5+ Kc4 13.Rxd1 voittaen. Pääjatkossa valkea voittaa ensin D:n ja lopuksi vielä T:n viistoshakeilla.

Ehkä tehtävän lopussa oleva ydinosa olisi pitänyt toteuttaa luontevammin.

APUMATIT – HELPMATES

Terho Marlo, Lehmustie 5a, 01360 Vantaa, Finland (terho.marlo@hotmail.com)

Tuomarit – Judges: a#2/h#2 2013–2014: NN, a#3/h#3 2012–2013: NN, a#n/h#n 2012–2013: NN

Joulujuhlan kunniaksi ja pyhien ratoksi tarjoillaan 24 ensipainosta. On paikallaan muutama sana vuodenvaihteeksi. Dikusarov on kehitellyt hauskan muunnoksen aiemmasta tehtävästään. Ložekin tehtävän b-muodossa msf4 katoaa kokonaan. Kennethin a#2 on

jatkuva kaksonen, jossa b-muoto saadaan vaihtamalla a-muodon mattiaseman shakkavan nappulan väri; vastaavasti c-muoto saadaan vaihtamalla b-muodon mattiaseman shakkaavan nappulan väri.

Myöhemmän julkaistavaksi lykkäänty

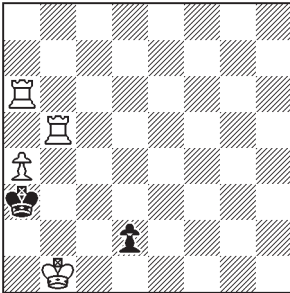
ainakin Pitkäsen ja Ivunin&Pankratjev-pa-
 rivaljakon tuotantoa, tässä vähän maukkaita
 alkupaloja. Viimeisenä onkin sitten kevyt
 ja helppo a#5. Hauskaa sulattelua ja onnea
 vuodelle 2014!

*24 originals, dedicated to Christmas! I'd
 like to comment on some of the entries. The
 first one, by Dikusarov, is a funny variant of
 his earlier problem. In the b-form of Ložek's
 h#2 the bpf4 disappears (Jozef, give Atos a
 proper scratch!), and the wSb5 is replaced
 with a white rook in the b-form of Parzuch's
 problem. Just in case, sometimes you can get
 confused. The twinning in Kenneth Solja's*

*a#2 may also be familiar, but it takes some
 words to explain: in the mating position of
 a-form, change the colour of the checking
 piece, this becomes the b-form. Likewise,
 in the mating position of b-form, change the
 colour of the checking piece, this becomes
 the c-form. Clear enough?*

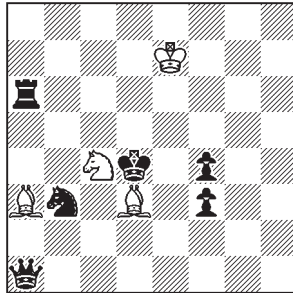
*We still have to wait for some originals,
 but here's a nice couple of appetizers by Mr
 Pitkänen and Ivunin&Pankratjev. We'll be
 back on them, among others, next year! The
 last one is a lightweight and easy fivemover.
 Have fun with this pack, and a Happy New
 Year!*

4072. Andrei Dikusarov
 RUS

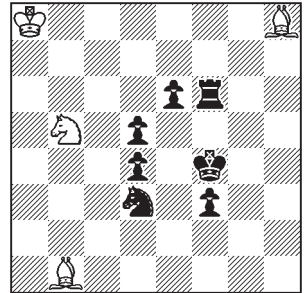
a#2 b) sd2→e2 4+2
 c) sd2→f2
 d) sd2→g2

4073. Jozef Ložek
 SVK

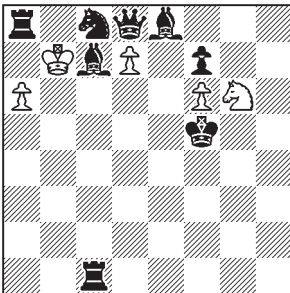
a#2 b) Kd4→f4 4+6

4074. Stefan Parzuch
 POL

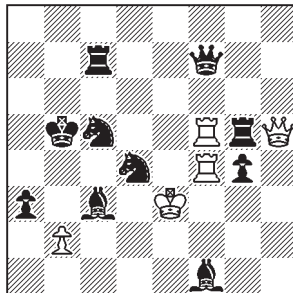
a#2 b) vTb5 4+7

4075. Kenneth Solja
 Espoo

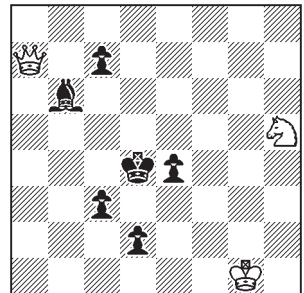
a#2 b) ja c) ks teksti 5+8

4076. Abdelaziz Onkoud
 FRA

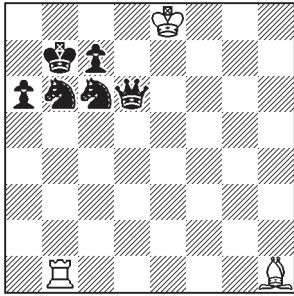
a#2 b) sg4→g6 5+10
 c) Tg5→g6

4077. Pascale Piet
 FRA

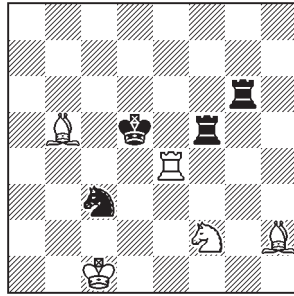
a#2 2.1.1.1 3+6

4078. Dmitry Grintšenko
UKR

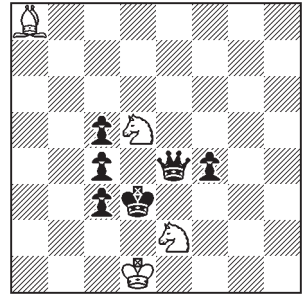
a#2 2.1.1.1 3+6

4079. Jean-François Carf
FRA

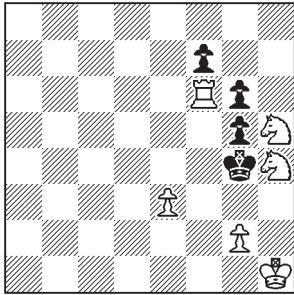
a#2 2.1.1.1 5+4

4080. Jean Carf
FRA

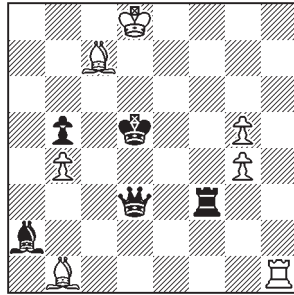
a#2 2.1.1.1 4+6

4081. Pascale Piet
FRA

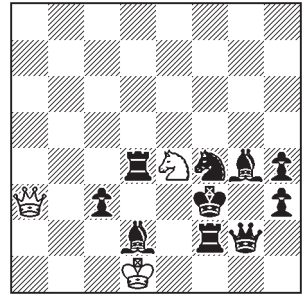
a#2 2.1.1.1 6+4

4082. Vladimir Klipatšev
RUS

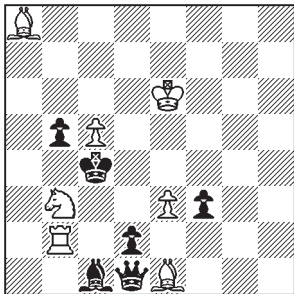
a#2 2.1.1.1 7+5

4083. Jorma Pitkänen
Lahti

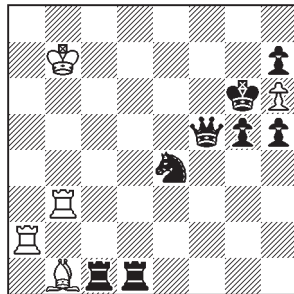
a#2 2.1.1.1 3+10

4084. Ivunin & Pankratjev
RUS

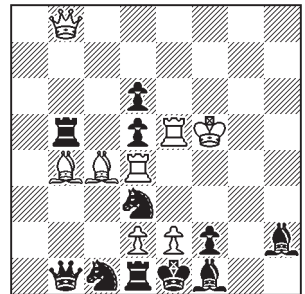
a#2 2.1.1.1 7+6

4085. Christer Jonsson
SWE

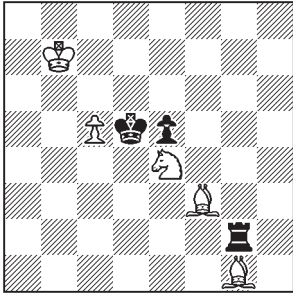
a#2 2.1.1.1 5+8

4086. Abdelaziz Onkoud
FRA

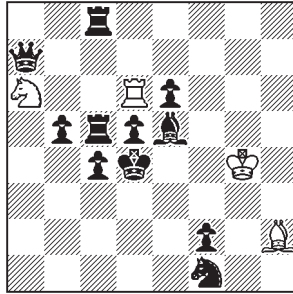
a#2 2.1.1.1 8+11

4087. Andrei Dikusarov
RUS

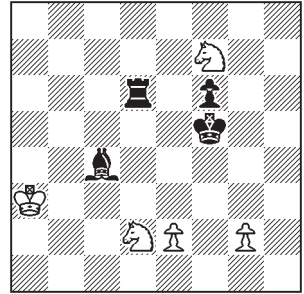
a#2 3.1.1.1 5+3

4088. Christer Jonsson
SWE

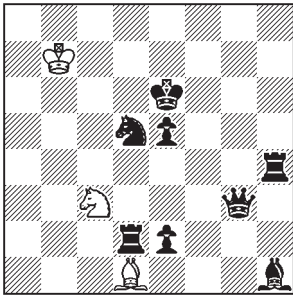
a#2,5 3.1.1.1.1 4+11

4089. Hannu Harkola
Helsinki

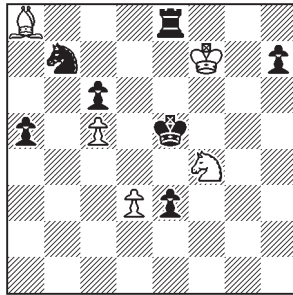
a#3 2.1.1... 5+4

4090. Kenneth Solja
Espoo

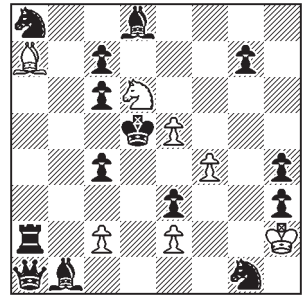
a#3 2.1.1... 3+8

4091. Kenneth Solja
Espoo

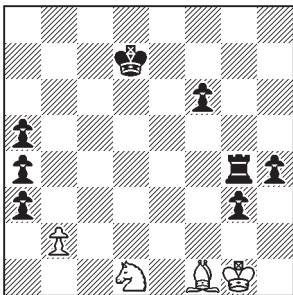
a#3 2.1.1... 5+7

4092. Abdelaziz Onkoud
FRA

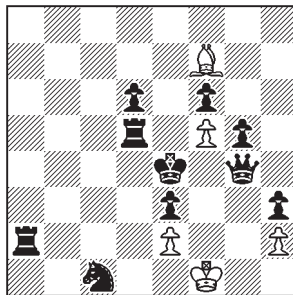
a#3 2.1.1... 7+14

4093. Christer Jonsson
SWE

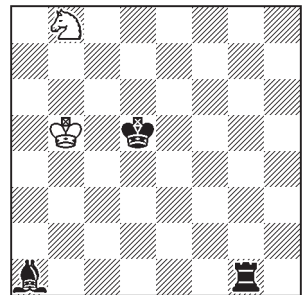
a#4 2.1.1... 4+8

4094. Christopher Jones
GBR

a#4 b) Ke4→f4 5+10

4095. Vladimir Klipatšev
RUS

a#5 2+3

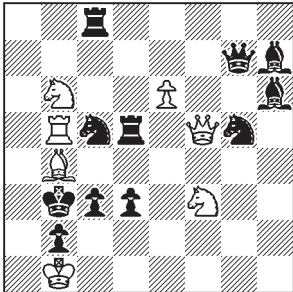
ITSEMATIT – SELFMATES

Johan Beije, Korenbloemweg 83, NL-1338 XT, Almere, Nederland (johan.beije@live.nl)
 Tuomari – Judge: 2012–2013: **Diyan Kostadinov**

Andrei brings a nice 2 mover for the novice solvers. Steven brings again two Fata Morgana problems (problems including a setplay in one move). A minor promotion in the s#8 and a white piece-exchange in the s#11.

Andreilta nätti kaksisiirtoinen aloitteleville ratkaisijoille. Steveniltä taas kaksi Fata Morgana-tehtävää (sisältäen yhden siirron vaihdelman). Pienkorotus kahdeksansiirtoisessa ja valkea paikanvaihto 11-siirtoisessa.

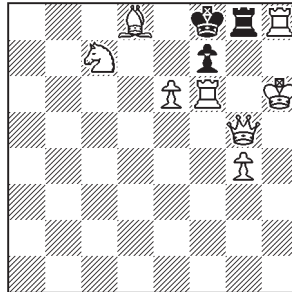
4096. Andrei Dikusarov
 RUS

i#2

7+11

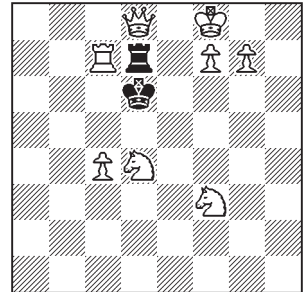
4097. Steven Dowd
 USA

i#8

8+3

4098. Steven Dowd
 USA

i#11

8+2

ITSEMATTIENSIPAINOSTEN RATKAISUT TN 2/2013

4017. Pitkänen 1.Dc6! c1L 2.Lc2 Lxc2
 3.Rb7+ Ka4 4.Tbxb4+ Ka3 5.Dc3+ Lb3
 6.Dxc1+ Txc1#, 1... c1R 2.Ta3+ bxa3
 4.Rb3+ Rxb3 4.Dc7+ Ka6 5.Ta4+ bxa4
 6.Ld3+ Lxd3# 5... Ra5 6.Ld3 Lc2#/Lxd3#.

4018. Iwanow ja Kielich 1.Dd3+! Kxd3
 2.R3e2+ Kc4 3.Td3 Kxd3 4.Rb3+ Kc4
 5.Td3 Kxd3 6.Rd2 exd2#. Very pleasing
 selfmate (RL)

4019. Dowd 1.Rb3! Ke2! 2.Dc4+ Kf3
 3.Rh4+ Ke3 4.Tg3+ Lf3 5.Dd3+ Kf4
 6.Dd4+ Le4 7.Tg4+ hxg4#.

1.Rd6! Ke3! 2.Rc4+ Kf3 3.Dxh5+ Ke4
 4.Tg4+ Kf3 5.Tg5+ Ke4 6.Dh4+ Kf3 7.Th5!
 Lg2#.

SATUSHAKKI JA RETROT – FAIRIES AND RETROS

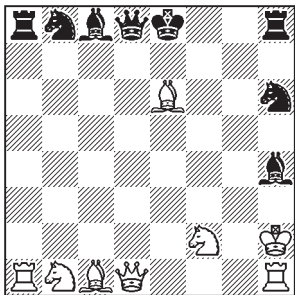
Hannu Sokka, Kastuntie 47 B 20, 20300 Turku, Finland (hannu.sokka@pp.inet.fi)
 Tuomari – Judge: 2012–2013: NN

Edellisestä palstasta oli unohtunut Kiinalaisen shakin määritelmä. Siinä DTLR korvataan napeilla Leo, Pao, Vao, Mao. Niinpä sotilaan korotus on näihin sallittua, muttei tietenkään ortodokseihin upseereihin. Mielestäni satushakissa voi asemassa olla myös

DTLR, kuten tavallisissa tehtävissä kiinalaisia nappuloita, jolloin korotukset sellaisiksi ovat sallittuja.

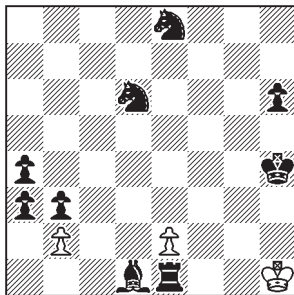
Kiinalaiset nappulat siirtyvät kuten vastineensa, mutta lyövät hypäten linjallaan olevan nappulan yli kuten Kulkusirkka/Locust.

4099. Unto Heinonen
Helsinki

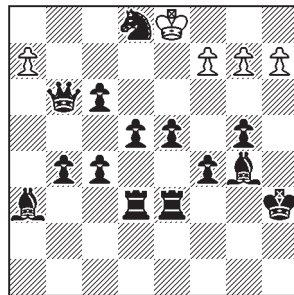
Johtopeli/*Proof Game* 15,5
8+8

4100. Unto Heinonen
Helsinki

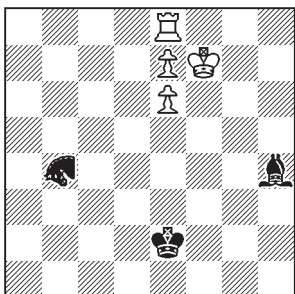
s#47 vMin 3+9

4101. Unto Heinonen
Helsinki

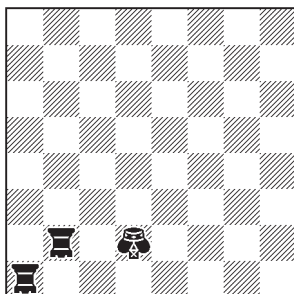
si=19 vMax 5+14

4102. Hannu Sokka
Turku

a#3 Ruusu/Rose b4 4+3

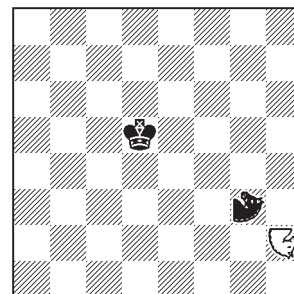
4103. Hannu Sokka
Turku

a#7 Vastavartiosotilasshakki/

Sentinelles PionAdvers
KöKo Kuningaskirke/*Circe*
Rex Inclusive
Visiiri/*Wesir* a1 b2 Kuninkaallinen Visiiri/*Royal Wesir* d2

4104. Hannu Sokka
Turku

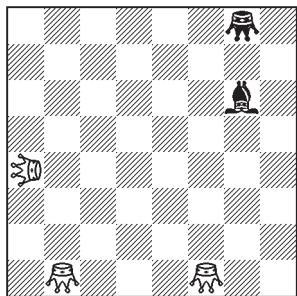

s#11 Vastavartiosotilasshakki/

Sentinelles PionAdvers
KöKo
Kameleontti-R/*Chameleon-S* h2 Antilooppi(4+3)/*Antelope* g3

4105. Hannu Sokka

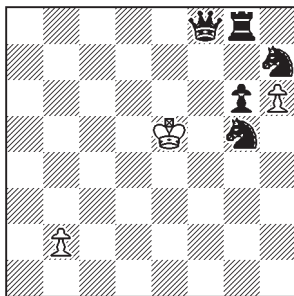
Turku

a%25 MaxMax 3+2
 KöKo KameleonttiKirke L>T>D>L/
 Chameleon Circe B>R>Q>B

4106. Jorma Pitkänen

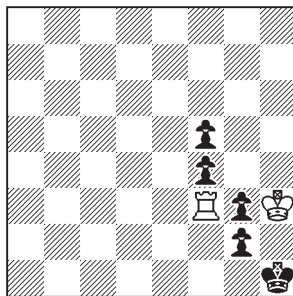
Lahti

s-oma=16 / ser-!=16 3+5
 b) vsb2→c2

4107. Jorma Pitkänen

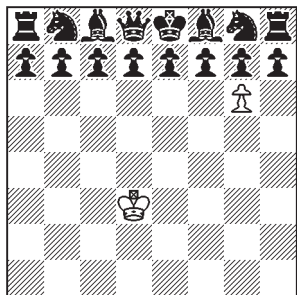
Lahti

a==6 2+5

4108. Henry Tanner

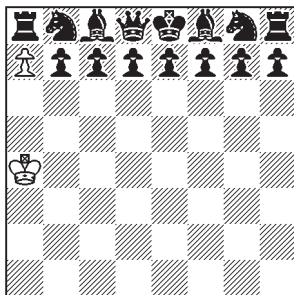
Helsinki

a#8½ maxmax 2+16

4109. Henry Tanner

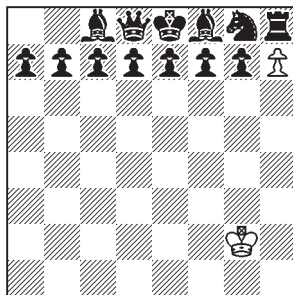
Helsinki

a#7 maxmax 2+15

4110. Henry Tanner

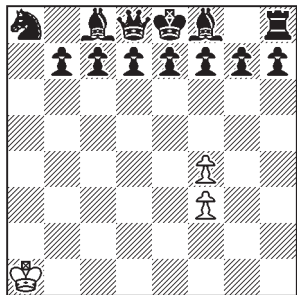
Helsinki

a#8½ maxmax 2+13
 b) vKg2→a3 a#9½

4111. Henry Tanner

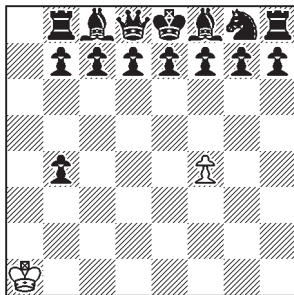
Helsinki

a#9½ maxmax 3+13

4112. Henry Tanner

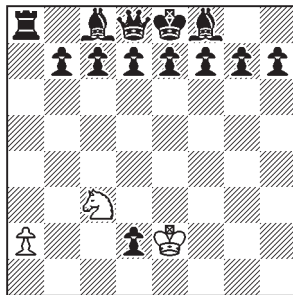
Helsinki

a#10 maxmax 2+15

4113. Henry Tanner

Helsinki

a#8 1.3.1... maxmax 3+13

Ratkaisijoille / For solvers

Tehtävän 4106, Pitkänen, vaatimus on sarjasiirtoinen omapatti 16 siirroissa. S-oma=:ssa valkea tekee kaikki siirrot ja pyrkii lopussa pattiasemaan; musta ei siirrä kertaakaan (toisin kuin tavallisemmassa sarjasiirtoisitatissa). Tehtävässä 4106 ei ole mustaa kuningasta.

The stipulation of 4106, by Pitkänen, is series-autostalemate in 16 (ser-Eigenpatt auf deutsch; ser-!=16); that is: white makes all the moves and is, in the end, in a stalemate position.

There is no black king in 4106.

SATUSHAKKIENSIPAINOSTEN RATKAISUT TN 2/2013

4020. Sokka 1.kVc1 2.kVd1 3.kVc1
4.kVb1 5.kVa1 6.kVa2 7.kVa3(+vsa2)
8.kVxa2(+vsa3) 9.kVal(+vsa2) 10.kVb1
11.kVc1 12.kVd1 13.kVe1 14.kVe2
15.kVe3(+vse2) 16.kVe4(+vse3)
17.kVe5(+vse4) 18.kVxe4(+vse5)
19.kVxe3(+vse4) 20.kVxe2(+vse3)
21.kVf2(+vse2) 22.kVg2(+vsf2)
23.kVxf2(+vsg2) 24.kVf1 25.kVe1
26.kVxe2 27.kVxe3(+vse2) 28.kVxe4(+vse3)
29.kVxe5(+vse4) 30.kVe6(+vse5) 31.kVe7
32.kVf7 33.kVg7 34.kVg6 35.kVg5
36.kVg4 37.kVg3 38.kVxg2(+vsg3)
39.kVf2 40. kVf1 41.kVe1 42.kVxe2
43.kVxe3(+vse2) 44.kVxe4(+vse3)
45.kVxe5(+vse4) 46.kVe6(+vse5) 47.kVe7
48.kVf7 49.kVfg7 50.kVg6 51.kVg5
52.kVg4 53.kVg4xg3(+vsg4) 54.kVg2
55.kVf2 56.kVxe2(+vsf2) 57.kVe1 58.kVf1
59.kVxf2 60.kVg2(+vsf2) 61.kVxf2(+vsg2)
62.kVe2 63.kVxe3(+vse2) 64.kVxe4(+vse3)
65.kVxe5(+vse4) 66.kVe6 67.kVf6 68.kVg6
69.kVg5 70.kVxg4(+vsg5) 71.kVg3
72.kVxg2(+vsg3) 73.kVf2 74.kVxe2(+vsf2)
75.kVe1 76.kVf1 77.kVxf2 78.kVg2(+vsf2)
79.kVxf2(+vsg2) 80.kVe2 81.kVxe3(+vse2)
82.kVxe4(+vse3) 83.kVe5 84.kVf5
85.kVxg5(+vsf5) 86.kVg4 87.kVxg3(+vsg4)
88.kVxg2(+vsg3) 89.kVf2 90.kVf1 91.kVe1
92.kVxe2 93.kVxe3(+vse2) 94.kVe4(+vse3)
95.kVe5 Kd4(+msc3)#. 8 sotilassäännön
hyödyntäminen dualivältöksi (HS). Interesting fairy miniature (RL).

4021. Sokka a) 1.kVc1 2.kVd1 8.kVd7

11.kVb8 16.kVxb3(sb4) 19.kVxd2(sc2)
22.kVc1xc2 23.kVb2(sc2) 24.kVxc2(sb2)
25.kVd2 30.kVd7(sd6>d2) 32.kVb7
35.kVxb4(sb5) 37.kVxb2(sb3)
40.kVa3xb3(sa3) 43.kVxd2(sc2)
46.kVc1xc2 47.kVb2(sc2) 48.kVxc2(sb2)
49.kVd2 52.kVxd5(sd5>d2) 54.kVd7
58.kVxb5(sb6) 61.kVa6xb6(sa6) 64.kVc8
66.kVa8 68.kVxa6(sa7) 70.kVa4 a8T#
b) 3.kVc1xc2 4.kVb2(sc2) 5.kVxc2(sb2)
6.kVd2 11.kVd7(sd6>d2) 13.kVb7
17.kVxb3(sb4) 18.kVxb2(sb3) 20.kVxd2(sc2)
23.kVc1xc2 24.kVb2(sc2) 25.kVxc2(sb2)
26.kVd2 30.kVd6(sd5>d2) 34.kVxb4(sb5)
36.kVxb2(sb2>b4) 40.kVd1xd2
43.kVd5(sd2) 49.kVxb5(sb6) 51.kVxb3(sb5)
54.kVa4xb4(sa4) 60.kVd1xd2 63.kVd5(sd2)
66.kVd8 70.kVxb6(sb7) b8T#.

4022. Tritten 1.Kc7 Kxf2-f5 2.Kxb7-f3
Kxe6-d4#, 1.Ke7 Kxg2-d5 2.Kxf6-f3
Kxc4-e5#. Durbar eli K tekee kaikki matit.
Pleasing Take&Make (RL)

4023. Solja 1.Lg2 Kxg2(Lh1) 2.g3+
Kxg3(sg2) 3.g1L Kf4 4.La7 Ke5 5.Ld5 Kd6
6.Kb8 Re7 7.La8 Kc7#.

4024. Solja a) 1.Mf4 Mxb3 2.Kd5 Ma1
3.Kd4 Ke1 4.Ke3 Mc2# b) 1.Kd6 e3 2.Ke5
Mf1 3.Ke4 4.Me5 Mg3#.

4025. Solja 1.d4 h6 2.Lxh6 Rf6 3.Lxg7 Rh7
4.Lxh8 Lg7 5.d5 Lxb2 6.Ra3 Lxa3 7.Lb2
Rf8.

4026. Pitkänen a) 1.f4 Kxg5 2.h5 Kf5
3.Kh4 Kxf4= b) 1.h6 Kg6 2.Kh4 Kxf5
3.Kh5 g3= c) 1. - g4 2.Kf7 Kxg5 3.Kg7

Kxf5 4.Kh6 Kf6=.

4027. Pitkänen 1.b8R 2.Rd7 3.rxf6 4.Rg4 5.f6 6.f7 7.fxe8L 8.Lh5 9.hxg8T 10.Tg5 11.e8D 12.De4+ Dxe4=. On käyty keskustelua siitä, onko itsepatti edes laillinen tehtävähäara. Mustallahan ei ole enää dead reckoningin vuoksi oikeutta tehdä pattia. Vaatimus ”itsetasapeli” ei taas kuulosta kauniilta, jotain tarttis tehrä (OH)

4028. Pitkänen 20.Kb7xa7-b7-c7xd6-c7xb6-c5xd4-c3xb2-c3xd2-e3xf2xgl-f2-g3xh4-g3 21.h4 22.hxg5 23.Kh4 24.gxf6 26.Kh6 28.fxg8L 33.Lxc4-g8xb3-g8 Lxa2=. Menee aika itsestään, viimeinen siirto 33.Lg8xa2. msa2 tarvitaan siis siksi, jotta valkean viimeinen siirto olisi laillinen, muuten dead reckoning (OH). Hyvin päätelty, mutta luulenpa että laatija on yksinkertaisesti parantanut aiempaa tehtäväänsä, jossa jo alkuasema oli laiton. Sama 2+16 –materiaali (ratk.toim.)

4029. Sokka 6.wh2!! 7.wh1(+vsh2) 12.wd2 16.wd6(+vsd2..d5) 21.wc2(+vsd6) 22.wb2(+vsc2) 23.wxc2(+vsb2) 24.wc1 25.wd1 31.wd7 34.wb8 40.wxb2(+vsb3) 42.wxd2(+vsc2) 45.wc1xc2 46.wb2(+vsc2) 47.wxc2(+vsb2) 48.wd2 53.wd7(vsd6>d2) 59.wxb3(+vsb4) 60.wxb2(+vsb3) 62.wxd2(+vsc2) 65.wc1xc2 66.wb2(+vsc2) 67.wxc2(+vsb2) 68.wd2 72.wd6(vsd5>d2) 78.wxb2(+vsb5) 81.wc1-d1 86.wd6 89.wb7 93.wxb3(+vsb6) 96.wa4xb4(+vsa4) 101.wd1 106.wd6 110.wb8 112.wxb6(+vsb7) b8T#.

4030. Heinonen 1.b4 c5 2.b5 Rc6 3.bxc6 b6 4.c7 Lb7 5.c8T Lf3 6.gxf3 h5 7.Lh3 Th6 8.Le6 Tg6 9.h3 Txgl+ 10.Txgl Tb8 11.Tg4 Tb7 12.Ta4 Tc7 13.d4 Tc6 14.Lg5 Td6 15.Kd2 Td5 16.Ke3 Tf5 17.Rd2 Te5+ 18.Kf4 Td5 19.Tb1 Td6 20.Tb3 Tc6 21.Taa3 Tc7 22.Lb3 e6 23.Le7 Tb7 24.Kg5 f6+ 25.Kg6 Tb8 26.Kh7 Ta8 27.Kh8. Ainoa tehtävä näytölle 15 temposiirtoa tornilla (KV). Unto on tehnyt 15 tornitempoa aiemmin-

kin, kenties tässä on joku marginaalinen parannus aiempiin (OH); This is a version of my proofgame, published in ”*Suomen Tehtäväniekat*” 6/1994, showing 15 tempo moves by a rook. It had a brutal last move, so this is clearly an improvement, but this version should be ruled out of the informal tourney (composer).

4031. Heinonen 1.fxe6 KSxe6-d7 2.Hd4 KSxd4-d3#, 1.f6 Kf3 2.KSxe6-d5+ KSxf4-e4#, 1.f5 e7 2.Tf7 KSxf5-e6#, 1.fxg6 KSxg6-g7 2.Hg1 KSxe5-d4#.

4032. Heinonen 1.h4 a6! 2.h5 a5 3.h6 Rxh6 4.g4 Rxg4 5.d3 Rxf2 6.Lh6 Rxd3+ 7.Kd2 Rxb2 8.a4 Rxa4 9.c3 Rxc3 10.e4 Rxe4 11.Kc1 Rf6 12.Dh5 Rg8. Ihan söpö, olisi yllätys ellei ainakin läheltä piti edeltäjä löytyisi (OH).

4033. Heinonen 1.Tg7 3.h8R 5.Rxh4 6.Rg6 7.Rxf4 8.Kf3 9.Rxg2 10.Ke2 11.Rxe3 12.Kd3 13.Rxc2 14.Kc4 15.Rxd4 16.Kb5 17.Rxb3 18.Ka6 19.Rxa5 20.Kb7 22.Rxb6 23.Ka8 25.Rxa7 26.f8R 27.Re6+ Txe6#. 9-kertainen R-kiintymys (UH).

4034. Tritten 1.Re4+ Ke2 2.Kxb5-d4 Lxg6-f6#, 1.Te6 d3 2.Kxb6-d5 Txg3-f5#.

4035. Rittirsch a) 1.Dxe7-g6 hxg6-g3 2.Rxe6-e5+ fxe5-g4# b) 1.Txa8-a3 bxa3-e3 2.Rxe6-g5+ fxg5-e4#. Olli Heimo oli taas tarkkana ja huomautti, että tehtävän ratkaisu kaikkineen löytyy sivua kääntämällä! Ei pisteitä.

4036. Stjopotskin a) 1.d1LI Tc1 2.LIg4 LIld7+ 3.Kd8 Kd2 4.LIc8 LIld1# b) 1.d1T Te4 2.Td8 LIld1 3.Kd7 Te6 4.Te8 Kd2# c) 1.d1L Tc3 2.Lc2 Te3 3.Le4 Kd2 4.Lb7 Tc3# d) 1.d1R Te2 2.Re3 LIld3 3.Rc4 LIb1 4.Rb6 Ta2#. Good promotion (RL).

3842K. Solja 1.d1R Vxe2 2.Rxf2(+mRg3) Kxa2(+vVf3) 3.Kxf3 Ve3(+vVf4)#; 1.Re3 Vxe3 2.Kf4(+mRd3) Kxa2 3.Kxe3 Vf3(+vVe4)#.

Ratkaisija	#	+-	a#	i#,satu	2/13	2013	YHT
max.	12	15		97	124	290	
Johan Beije	2				2	66	2028
Olli Heimo	7			41	48	48	5738
Arto Heimonen	2				2	15	770
Romuald Lazowski	12	13		86	111	263	6018
Risto Nylund	12	2		5	19	53	297

RATKAISIJOILLE / DEAR SOLVERS

Ensipainosten ratkaisut pitää lähettää seitsemän viikon kuluessa lehden päiväyksestä osoitteella: **Terho Marlo**, Lehmustie 5a, 01360 Vantaa (terho.marlo@hotmail.com). Jokaisesta 500 pisteen ylityksestä saa pienehkön tehtäväopuksen. Ota yhteys kirjastonhoitaja Neal Turneriin, osoite Vanha Hämeenkylläntie 26 A, 00390 Helsinki (nealturnerfinland@hotmail.com).

*Solutions and comments should be sent within seven weeks from the publication date of respective issue to **Terho Marlo**, Lehmustie 5 a, 01360 Vantaa, Finland (terho.marlo@hotmail.com). Each time a solver reaches 500 pts, he is entitled to a chess problem booklet, usually published by ST. Please, contact librarian Neal Turner, Vanha Hämeenkylläntie 26 A, 00390 Helsinki (nealturnerfinland@hotmail.com).*

Tehtäväkongressi 2014

Vuoden 2014 kansainvälinen kongressi pidetään Sveitsin pääkaupungissa Bernissä 23.–30.8. Ratkaisemisen MM-kilpailu on ohjelmassa 26.–27.8. Muu ohjelma sisältää mm. kaikille avoimia pikalaadinta- ja ratkaisukilpailuja ja esitelmää. WFCC:n kokouksissa on jälleen vuorossa vaalit.

Virallinen kutsu julkaistaan alkuvuonna 2014, jolloin saadaan tietoa hinnoista. Matkakustannukset ovat ainakin monelle eurooppalaiselle viime vuosia pienemmät.

Vuoden 2014 ratkaisemisen EM-kilpailun järjestää Montenegro huhti- tai toukokuussa, mutta siitä ei vielä ole tarkempia tietoja.

10. kansainvälinen ratkaisukilpailu 26.1.2014

Sunnuntaina 26.1. klo 12 alkaa kymmenes kansainvälinen ratkaisukilpailu (ISC). Helsingissä kilpaillaan Shakkiareenalla Hiomotie 10.

Kilpailussa on kaksi ryhmää, toinen kokeneille ratkaisijoille ja toinen vähemmän harjaantuneille.

Kisassa on kaksi jaksoa, molemmat kestoltaan kaksi tuntia. Yhdessä jaksossa on kuusi tehtävää: 2#, 3#, monisiirtainen mattitehtävä, lopputehtävä, apumatti ja itsestätti. Jaksojen välissä on noin tunnin pituinen tauko.

Ei osanottomaksua. Kaikki tervetulleita!

Summary

The cover problem of this issue, the last one of 2013, shows a problem illustrating a Christmas Kettle, popular at least in Finland during the Christmas season. The problem itself should not be too difficult to solve, but other problems with similar kind of a visual pattern may present more challenges. See the article by Henry Tanner on pp. 204–210.

This *Tehtäväniekka* starts with an article by Kari Valtonen discussing the evergreen Novotny theme. Or actually themes, as several ways of presenting or refining the basic idea have been found. In Kari's article there are examples of Finnish / Rumanian / English Novotnys, among other possibilities. Worthwhile reading on pp. 192–199!

Neal Turner turned 65 on December 19, 2013, and his traditional Paha pähkinä, A Tough Nut to Crack, is this time accompanied with a dedication problem, see p. 199. Congratulations!

The situation with the awards of our magazine is a constant source of worry. Too many awards of annual competitions have not been completed. Luckily we were able to get valuable assistance from probably the most active judge of our time, Hans Gruber. He has produced quickly and with expertise the awards of two 3#-competitions, the first one for the years 2008–2009 and the second one for the next two-year period. See pp. 200–203 for the awards.

The development of computer technology and solving programs has made it possible to check problems, which were previously beyond the reach of complete computer testing. This can be seen as a double-edged sword: on one hand some beautiful problems have been found to be faulty, but on the other hand we are able to know for certain whether a problem is correct or not. In addition, it is immeasurably easier to correct problems. In doing so, the original idea should be preserved. One of the best tools available is the

solving program Gustav, developed by Olaf Jenkner. Gustav found a cook to a s#14 by Henry Tanner & Jorma Pitkänen, published in 2001, and with the help of Gustav, a sound version of the problem is now on p. 203.

The annual meeting of our society will take place in the Chess Arena, Helsinki, on February 22, 2014. The day's program starts at 13 with the Finnish Quick Solving Championship. There will be a set of problems to be solved within three hours. The tournament director is Neal Turner. The annual meeting starts at 17.00. For general information on this competition and ISC, please contact Neal, contact information on p. 223.

Then we have the pleasure of reading two short essays on composing by Leo Valve, a Finnish composer who passed away in 1952. These essays make enjoyable reading, but are not easy to translate into English.

The originals section starts at p. 212. We continue with the solving ladder, see p. 223, and you are most welcome to participate and/ to send your comments! Obviously your original problems are most welcome, too.

The next WCCC will take place in Bern, Switzerland on August 23.-30.

The ISC, International Solving Contest, takes place on January 26 at the same time on different parts of the world and in Finland at the Chess Arena in Helsinki.

We thank all our readers for the year 2013 and wish you a prosperous year 2014!